Шинарий,
14
мая
№ 58 (4538).
Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхерчу Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ЦХЬОАГІОН ДУХЬА

Социальни прогрессан машарен дуьнен революционни болам дегІаахара хьаштайла тІаьГортталь дІалех социализма, демократе, къамий корта-мукъалех дерригача низаша шоай гІулакхаш хьинарегІен цхьоагІонцен чакхдоахилга. Вай парте, цун Центральни Комитето, КПСС XXIII-ча съездо оттабаьи ЦК пленумий решенешка дІахо дегІабоалабаьи кикъ дерригІа чакх а боахаш, хьинарен массе оагІорахьарен гІулакхаш лелалу вежарашка долча социалистически мехкашкара бувзамаш дІахо дегІадоаладеш, цар цхьоагІо чІоагІъеш.

Социалистически мехкий коммунистически болхлойи партешца айша цхьана доттагІала гІулакхаш лелалеш хилара дола керда тешал да 8 мае Москве хиинд Болгарски коммунистически парте, Венгерски социалистически болхлой парте, Германе Социалистически единй парте, Польски вІашагІкхийттача болхлой парте, Советски Союза Коммунистически парте кулгалду делегацеш вІашагІкхетар.

«ВІашагІкхетар хиндача хана, — цунах болча хоама тІа белгалдоаккхаш ма хиллара, — дІа-юха дагабаьннаб дуьнен халкъашта юкъерча хьалех дуьнен коммунистически болхлойи боламен актуальни проблемех шоашта хетачох. ВІашагІкхийттача дакъа лаьцараш шоайла дІа-юха хоам баьб шоай мехканкарча хьалах лаьца, хьехайкдаьд марксизма-ленинизма пролетарски интернационализма ларда тІа доттагІален массе оагІорахьара цхьана къахьегарен гІулакхаш дІахо а мехогга дегІахуьла шоай чІоагІа лаьрхІа хилар».

Москве вІашагІкхетар марксистско-ленински партешен социалистически пачхьалкхенашен дуьнен халкъашта юкъера коммунистически болам дІахо кхетабара, социалистически содружество, политически, экономически, оборонни гІулакхашта дами чІоагІъяра декхараш кхеначашеш марксистско-ленински партешен социалистически [illegible] цхьана чакхдоакха духьа доарьхІаме гІулакхаш дІахо хьолтен дегІадоаладелгах да.

КІира хьалхагІа — 4 мае Москве вІашагІкхийтар КПСС-ен Советски правительствай кулгалхой а ЧССР делегаци а. ВІашагІкхийттача дакъа лаьцараш дІа-юха дагабаьлар шинна а мехкарча хьалах, КПСС-ен КПЧ-ен гІулакхех шоашта хетачох, дуьнен халкъашта юкъера актуальни проблемаш йойлар, хьахкхайкадир КПСС-ай КПЧ-ейен, СССР-ай ЧССР-ай юкъера доттагІала гІулакхаши массе оагІорахьара цхьана хьега къай ма-могга дегІаххувла, социалистически содружества, мехкайн дуьнен коммунистически боламен цхьоагІо а кхоталора а чІоагІдар духьа къовсам доаттабе безам болаш шоаш хилар.

Вай парте, вежарашка йолча кхычу партешца а санна, хаккха мах бу кхоттабаларна бола коммунистий юкъара лоІам, империалистически реакце агрессивни планаш юкъагІъялари машара, демократе, къамаш кхычарех тийша хІама доацаш хилара социализма гІулакхо керда коталонаш йоахийта ІалапІарах шоай низаш дебале лаьрхІа уж хилар хьалхехьача Будапеште Консультативни вІашагІкхетара лоархІама. Цу гІулакха лаьрхІа кургба 1968 шера 25 ноябре хьаеллаш йола коммунистически болхлойи партей дуьнен халкъашта юкъера Совещани.

Массане юкъара машар, Европера кхерамале чІоагІъяра, социалистически пачхьалкхенаш, кхоталулген вежарашки цар цхьана гІулакхаш леладелген дІахо чІоагІдара новкъостал деш бар Софие хиинача Варшавски договора юкъе дакъа доацача пачхьалкхений Политически Консультативни Комитета совещане бах болх. Вежарашка долча социалистически мехкаша цІаькха а хьалхехар Вьетнама турпалча халкъаца шоай солидарность хилар, США империалистически агресси юхатохар духьа цунна дІахо а мехогга новкъостал де шоаш хийча хилар. Машар безача дерригача низашца цхьана советски халкъо тІатІоргтадаь хьадех Вьетнамера агресси ший массайолча формаца США-с сев чехка соцаелга, вьетнамски дош машара наькъаца къоастаделга, хІаьта американски империалисташ вьетнамски лаьттах тІара дІабовалелга. Вьетнам — вьетнамцашта!

Машара гІулакха боккхача лоархІаме да ялерии гера доврха па харах долча договора хьакъехьара позицеш европейски социалистически ялхмехкъ цхьатара хилар, хІаьта цо сихагІа даь лаьккхача дуьнен дерригача халкъайн ерригача социалистически пачхьалкхенийн аьттув а баргбар.

Политически экономически дегІаахарен цхьана гІулакхаш леладарен лоархІамегІарь проблемаш машара хетадаьдар социалистически ялх пачхьалкхлен кулгалду делегацеш Дрездене вІашагІкхетар. Цо баькъир дуьнен халкъашта юкъерча керттерча проблемаех йола социалистически мехкий позицеш цхьатара хилар. Делегацеша хьакхайкадир социалистически мехкаш марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма ларда тІа дІахо кхоталара, цар цхьана лелалу экономически гІулакхаш дегІадоаладара Варшавски договора цУн гераллшцара низашн чІоагІдеш хьалда гІулакхаш чакхдахара ошаш дола гІанаш даха лаьрхІа шоаш хилар. Делегацешна къаьстта уйла тІаяхийтар ФРГ-е милитаристски неонацистски хьинар айдеина хилара, маллхбуэнгерански реваншистанен неонацисташен лелалу кхераме гІулакхаш къахетам боашаш хьагучадахансен хоадаланзен зарг да хилар.

КПСС ЦК апрельски Пленумо, «Дуьнен халкъашта юкъерча хьала актуальни проблемаи дуьнен коммунистически болам кхоабар духьа КПСС [illegible] хьакъехьара» КПСС ЦК Генеральни секретаран доклад йойла а лаьца, бІарчча а хеца а къоабалйо дуьнен халкъашта юкъерча политика лаькъеш дуьнен коммунистически боламен ЦК Политбюрос чакхбоаха политически никъи практически гІулакхаш. Вай халкъо массава раьза а долаш къоабалъю КПСС ЦК апрельски Пленума выводаши решенеш, хьаьокх цІаккха а лоарагІа даргдоацаш хьамсарча партена, цун ленински Центральни Комитета гонахьа кхотадена ше хилар.

Цу цхьан хана вежарашка долча кхычь социалистически халкъашца, дерригача дуьнен прогрессивни низашца цхьана фел лаккхо, хоадамболлаш духьале ю социализма моастагІашаь леладеч, тайшача балхашта, империалистически реакце низашта, эггара хьалха США империализмана, социалистически мехкий, дуьнен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьоагІо мелъяра. Вай замалахьа хьалха латта низаш вІашагІлахара тІаерзаль цар лелаеча ерригача политически, идеологически диверсешта, социалистически общество чухьара бухьаккха гІертара.

Вай коммунистически парте дІахо а лелаергьа империализм хоаламболлаш юхатохарен дуьнен тІом ца хилийтарен политика, социалистически содружество чІоагІъяра, коммунистически болам, империализмана духьалара дерриге низаш кхотадара политика.

Вай сийлахь-доккха гІулакх бакъ хиларах, массаолча хІамаш тІеяь коталонаш йоаха марксизма-ленинизма идеяш торгхиларах кІоаргга дог тийша а долаш, советски халкъо ший ленински парте кулгалца бІубенна буда коммунизма коталонга бола дикъ.

11 мае арадаьннача «Правдий» передовица.

Арахецача продукце дикал лакхъяра чура резерваш сов а йоахаш къахьегх фенал ацетони йоаккхача Грозненски химически комбината коллективо. Дуьнен дикагІча стандарташка кхоач цига арахецача продукце дикал.

Сурта тІа: (аьрдехьара аьттехьа) цеха хьалхе лелаю болхлой воккхагІа вола аппаратчик В. Коробко, аппаратчик А. Кувшинов, йоккхагІа йола аппаратчица Л. Мингалеева, цеха механик В. Зайцева, слесараш И. Синякин, М. Пащенко.

А. Коноплева сурт.

ПЕНГАЗЕТАШКА ХЬАЖАР

(БерзІаагІча мах Н. К. Крупская цІерагІча машинашъяхой культура ЦІагІа дІалехьар КПСС Октябрьски районна шой районна пенгазеташка общественни хьажар.)

Жюре дакха оценка еннача зудхачак газеташта юкъе белгалдаьккхар «Локомотив» яха хІара денна арадувла пенгазет. Лоаца, доарьІаме дешаш къестадеш йола заметкаш, производства хьалхе лелаевий сурташ, йовг тІеотташ дола рисункаш — из да районна предприятий кхычь газеташта юкъе цо хьалхара моттиг лаьккхара бахьан.

Укх тІаьххьарча хена дика дакхбенна хьажаре шоллагІа моттиг лаьккхача «Вагонник» (редактор И. Богомолов) яхача газета чулоацам а. Дика кийчдаьр НГУ «Грознефтегаз» № 1 йолча цехо «Газовик», ВНИканефтегаза «За автоматизацию» яха а кхыдола а пенгазеташ.

Г. ФЕДОРОВ.

НАХ РАЬЗА БА

ГаьЛина лоаманка ула Ведана районна Махажой яха юрт. Цига хилач цига цкъаза, къаьстта Іалама хьалаш во долча хена, бахача нахага газет, журнал, кехьа дІакхачийта. Цхьабакъда, цхьанна хІамах бІыкъожабеш ваи юртара почтальон Муралов Эрсини. Массава а гІалвоза из воагІаш, йаргавайча, хов нагахьа цхьаккха корреспонденции еце а хоаш хоам хургбола дош аьле а цо шоай дегаш гІоэлоахаргдолга.

Наха юкъе газеташ, журналаш дІаюха доаржадеча а хьинаре дакъа лоац Эрсика. Баст-баста го йиш я из къахьегамхоашца беседаш еш, газеташ, журналаш тІен нийсо сакъердаме хІамаш дувшеш. Цудухьа дог доагІа цох хоза дош аьла а цунна баркал ала а.

М. АЛИЕВА.

Саратовски область. Саратовски ГЭС-а шлюзашка гІолла делача кемашта никъ хьабиллар Волжски флота флагмано «Ленин» яхача дизель-электроходо.

Шлюзовани яхе хьалхагІа Балаково яхача города канала йисте дукха нах гулбенна митинг хилар. Гимнастерий дикагІа йолча комсомольски бригадашта — аьхе котьльнарашта бокъо елар кемагІа а хайна шлюзашка гІолла чакхйовла.

Сурта тІа: шлюзах чакхдоалаш латт «Ленин» яха дизель-электроход.

Е. Соловьева сурт.

ТАСС фотохроника.

БІАЬСТАН БАЛХАШ ДИКА ДУ

Соахка аьхча бахкий кторах оп оаха белгалдир уха бІахаи дакьтанка гуйхаь дув алаташ дикагІа хьуьнкъалга. Цудухьа соахка боши, гидуаргаш, хьажкІаш чуйна кукъадальначча дерригача даьтта гуракьа да культураш дІайийра оаха. Оахача хана гектара шишка пентнер йолаш минерални удобренеш тайсар кхашка. Дерригіа дІадийна фу цхьоалагІча, шоллагІча классах дар.

Дика Іаптара даьлар гуйраьа дийна ялт. Лаьтта лакхера тІоа кІаьдбертболаш оасар дІа а хоаккхаргболаш макха баьккхар ялта, хІаьта хІара гектара тІа 1,5 центнер тоссаш аммиачни селитра а тессар. ХІана дерригІа 1213 гектара тІара ялат тьатІадьинад.

ЦхьоагІо йолаш доладаьд оаха бІаьстан балхаш'а. Из вІаштІехьдаьлар тха ший ханнахьа ерригга техника тоаргах, шии сменах болх бе йиш хургйолаш кхоачам хилла механизаторий хадраш кийчьярах. Тха бІаьстан шхье аха дезаш хинна даьтта 1000 гектар яр. КІезига болх бацар из. Цудухьа колхоза кулгалхоша уйла йир тхона новкъостала «Малгобекнефть» НПУ-гара С — 100 яха тракторахи еха, хьина. Цу гІулакхага оаха ладийтІача хайра тхона оаха чуэцаргбоача хьуьнкъалга дІабола нах дукагІа хургбоаргв. Цудухьа дерриге балхаш тхоай низаца чакхдаха лаьрхІар оаха.

Дика къахьийгар лаьтта оахача трактористана Бохов Мовладдина, Мержоев Ахмадйиха. Плаинах йоагІар 4,4 гектар мара йоацача 10—12 гектар оахам дора цар сменах. Из баьхан долаш ннанах аха йоагІача 100 гектарал совгІа 400 гектар пойда ца эцаш лаьда лаьттанш аьхар механизатораша.

Лоацача агротехнически хана дІайийна даьлар тхо бІаьсти культураш а. Ерригга оаха дІайийнараш 50 гектар гирох, 440 гектар кен, 320 гектар — тайп-тайпара баьцаш, 520 гектар — гидуаргаш. 80 гектар — шекара свекла я. Укх деношка дІайийна ергье хьажкІаш. Уж хургьа тха боахаме 630 гектара тІа. ХьажкІаш дІаювппъяраш Коригов Султанов Фаргиев Махьмад-Гирей механизированни звеньяш я. Болх дика бараца цІи хеза ба звеньяй кулгалхой а. План 14 гектар мара йоацача хІара сменах 18—20 гектара тІа дІаюв цар хьажкІаш.

ДІайийкача ялата йугІараштта юкъера обработка е тоьаш болаш культивтораш я боахаме.

Пятилетка укх кхоалагІча шера хІара гектара тІара 20 центнер кІа, 37 центнер хьажкІаш 13 центнер гидуаргаш чуэца дош деннад оаха. Тхоай низашка хьежача из дош тхоашта кхоачашлургда аьнна дог тхона. ІъунхьалкІебара зоаттабеча къовсама хьалхарча этапе хьаххара моттиг лаьккхай тха бригада. Из моттиг дІахеца дагІа дац тха.

И. БЕЛХАРОЕВ,
МалгІобена районна «Ингушский» совхоза плаватегІча тракторни бригада бригадир.

ХЬИНАР АЙДЕННА

КПСС XXIII-ча съезда, парте ЦК Пленумий решенеш кхоачаш а еш, А. Шерипова цІерагІча нефтемаслозавода партийни организаце чІоагІа къахьег производственни планаши тІайийна социалистически декхарахи толаме кхоачашдара, къахьегамен производственни дисциплина чІоагІъяра, коммунистически къахьегамы тІехьара болам шорбйе къахьегамхой оаппагІбоахам.

Завода боахама-экономически дьоахкамаш тоадаре организационно-технически мероприятеш, НОТ-а планаш юкъехьахьара, рационализаторий болх тоабеш, завода партийни организацен кулгалхошен денна къахьегаш хилар бахьан дашел завода коллективага йиш хинний балха тІа дика толамаш дала. Из бІаргагу, масала, 1967 шера, бенанаш цІенлургда установка хьалъеча, карасеранча, болх бе йалайолийтача хана йоккхий хазонаш тІалаьттайалашехьа а. Коллектив сорталагІъяккхен 1967 шера план кхоачашьен, хІаьта нитта Ерригсоюзни социалистически яхье лрабоеой моттиг лаха а завода партийни организацен кулгалхойи вІашіехьаьлна хиларах. Лаьхача толамех кхоачам да а беш, завода коллективо шийн хьокхаманьин ланкааьл 1958 шера а — дерригача хьоккхамашта 1 квартала план хьал хьинхьа хьоачабаш. [illegible] союзни [illegible] дан йовзавби моттиг йоаккхийна я коллектив.

Цехий коллективашта юкъе хьалха латт № 1 йолча цеха технологаш.

Социалистически яхье хьалха латтарех я 1968 шера 4 бетта план 20—23-ча апреле кхоачашъяь №№ 16, 17, 40/1, 40/2, а-35/11, № 18 йолча установкай коллективаш.

Заводо доахача къахьегама толамашка мах бе варгвоашея хоккха за производство хьалха латтача дуккхачарна карагІуьла хІамаш. Царех ба технологаш а, масала, йоккхагІйола оператор нов. [illegible] А. Малыхина, оператор нов. В. В. Абубакаров — Заводский сейсовета депутат, воккхагІвола оператор нов. И. А. Бильхагов, слесараш ии. Ж. Ш. Джапаралиев, А. Т. Мельситов, токарь нов. П. А. [illegible] дуккха кхыбола новкъостий.

Завода коммунисташ производстве хьалха латт. Завода паркома оаргІонгахьара къаьстта чІоагІа тІа тІалхийтай производственни участкашка коммунисташ дІайийсбар санна долча лоархІамеча денаштта. ХІаьта цу тайпарча хІара денна доаттабеча тІахьожане йиш хилийтай 70 процент совгІа бола завода коммунисташ юкъьарчаь доацаш производстве материальни оттамаш хьадеча балхаш тІа дІайийсбе. ХІаьта хІана цхьаккха а производственни участкаш ца болх беш коммунисташ боацаш.

Заводой болх [illegible] дукхагІа не яха, [illegible] мугІараш [illegible] партийни организаце. Аьха дІалахача цхьан дера КПСС члений кандидаташа хьайийлаш 37 саг, вешта аьлча уж дукхагІа ба цуз хьалхагІа дІалахача шаи шера ийна хинноред. Партийни мугІарашта юкъебаькхаб моттигерча Советий депутаташ ии. Веденеева, Гикунова, Татаев, е установкайи цехийи комсоргаш ии. Оралушии, Федорков, Занкин, дуккха кхыбараш санна бола дика производственникаш, хьинаре общественникаш.

Завода партийни организаце декхар да организационно - партийни партийно - хьетамен болх ерригача коллективна къахьегамен общественни хьинар лакхлара декхарашца, производственни заданеш кхоачашьяра, юкъе, пятилетка толаме чакхьяккхара юкъе хІара къахьегамхочоа, практически дакъа лацарца кхы а айхагІа бузар.

КПСС ЦК апрельски (1968 ш.) Пленума решенешка хьежжа партийни организаце нитта чІоагІ бергба коммунистически бІубенна, идейно чІоагІа болам. Буржуазни влияне ерригача формашта духьала болаш къахьегамхой хьалхебара коллективашта юкъе беш бола идеологически болх. В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дузара кийчо лоаш дувзадена партийни организаце чакхйоаха мероприятеш, ниа бола стимула хургья идеологически болх айбара, марксизма-ленинизма сийдоккхача идеяшта пропаганда еш.

В. ЕФИМОВ,
ГНМЗ партийни секретарь.

ПОЕЗДАШ РАСПИСАНЕЕХ ЛЕЛ

Машинашъяьхошта чІоагІа доархІаме ха я дІаеоа из. Эзараш бола нах отпускахь санаторешка, салоІача шеношка дІаухача хана шоай низ кхачар из цар уж шоай хинахье ненач моттигешка дІакхуэлара.

Цкъаза нийсу состав графикаш йовлаш тІехьаюсаш. ТІаккха ерригача поезда бригада оарцагІа йоалл из кхоачамбоалар дІалахкхара.

Грозне графикал тІехьаюсаш хьакхаьча № 90 йола Ростов—Баку яха пассажирски поезд хІахо юг тепловоз машинистa А. Болжанске. Ший болх дика бовзаш валча говзача машинисто тІехьаюсаш хинна 22 минут ха дІа а йоаккхаш нийсса расписанех Дербента дІакхоачайир из поезд. Юха Грозне хьайоалаьча № 91 йолча поездица а 31 минут ха кхою цо.

ТІахьика рейс йир машиниста И. Белоцерковске а. № 91 йолча поездана Минеральни Іаш тІа кхачалехьа 29 минути, хІаьта юха воагІача паьнка тІа № 82 йолча поездаца 23 минути графикал хьалха аьльаю из.

Царна тара дукха рейсаш айи машинисташ ии. Руденко, Крутова, Веренова, Бенчикова, кхычар. Массаза технически сухала заланни тІехкхоачашъеш, дизельни доагор кхолеш бу цар шоай болх.

Г. [illegible]

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

АРГУНИ НАЗРАНИ ЯХАЧА ГОРОДАШКА ОЧИСТНИ СООРУЖЕНЕШ ХЬАЛЪЕЧА ДОЛЧА ДОККХИЙЧА КХОАЧАМБОАЦАРЕХ

Нохч-ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама Комитето белгалдаьккхар Аргунен Назранен очистни сооруженеш хьалъеча гІишлош организацено — генеральни подрядчико «Грозпромстрой» треста № 8, № 3 йолча гІишлон-монтажни управленешен заказчикашна «Электроинструмент» заводен, Нохч-ГІалгІай шекара заводен доккхий кхоачамбоацараш дувлийташ хилар. Цу организацейн предприятейн кулгалхошна н.н. Ужахова, Федотова, Сидорова, Громова, Мальсагова уж сооруженеш хьалъеча эсала кхоачашбу 1966 шера 11 апреле КПСС ЦК-ай СССР Министрий Советой тІайийна «Мехка чкъьарий боахам дІахо дегІакхуьлара, чкъьарий продукце ассортименти цуй дика лакхъяра де дезарех» яха соцами, 1966 шера 6 декабре КПСС Нохч-ГІалгІай обкома бирос тІайийца «Республикерен гор. Грознерен хин бассейнаш цІенъяран хинча чукхувса промышленни отходаш кІезигъяран де дезарех решени».

Уж объекташ хьалъяра планаши эксплуатаце уж дІаяхара ханаш шерагара шера дІаьхьябалийт. Хьалеш долча капитальни вложенеех бизза найда лаца, финансаца гІишлош объекташ ІалатІьаш. Ишта, г. Аргуне очистни сооруженеш хьалъяь 1961 шер, дена, хІаьта хІанз а хьалъяь дьяланна уж. Из болх бе йоаллийта езаш яр 1964 шера.

Планах 124 эзар сома наьха гІишлон-монтажни балхаш де дезача дІадахача шера 41 эзар сом мара карадерзадаьдаш. 1967 шера план кхоачам ца яр керттера бахьан да заказчика (шекара заводо) гІишло хиннахьа финансашна Іалам ца яр, хІаьта № 3 йола СМУ финансашца Іалам ца яр баьхан долаш шоллагІча квартале балхам а соцадаь, гІадолаланзар уж кхоалагІча а йиьлагІча а кварталашка.

Планах карадерзале дезаш хиле а цу объекта заказчика йоагІа тергол а бахьан долаш, очистни сооруженешка укх шера цхьоалагІча квартале а балхаш дІадоладаьдаш.

Очистни сооруженеш хьалхара аргІа хьалъеча гІишлонхьераца шоай балха йоккха брак хилийтай. ХІана а ца дІаьлккхаш цар. Пачхьалкхен комиссе хьа ца эцар болх бе йоаллийтай очистни сооруженеш хьалхара аргІа.

Грозненски хулха комбината нормал совгІа хьаьнлаьш кхыйола вІашагІъейна хІамаш йолаш йола бехха хиш зени чуухийт шекара завода очистни сооруженешка. Из бахьан долаш болх беш яц уж ала йиш а царех.

1965 шера дена гор. Назране хьалъеш я 550 эзар сома сметни мах бола очистни сооруженеш. Уж хьалъяь яха езаш яр 1967 шера йиьлагІча квартале. Бакъда, очистни сооруженеш хьалхара аргІа а хьалъяьн. ХІанз а заказчика къоасталаьдац из объект хьалъяь лакхара доза доаш.

Нохч-ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама Комитето «Грозпромстрой» треста управлени нов. Сидоров, № 3 йолча СМУ, № 8 йолча СМУ начальникаш н.н. Ужахов, Федотов, Нохч-ГІалгІай шекара завода директор нов. Громов, «Электроинструмент» завода директор нов. Мальсагов, Грозненски керттерча хулха комбината директор нов. Рогов декхарийла баьб укх соцам тІа белгалдаькха цІенхаштара кхоачамбоацараш дІаяха, очистни сооруженеш хьалъяра планаш кхоачашъяра де дезараш Іалашде.

«Грозпромстрой» треста управленеще нов. Сидорова №№ 3, 8 йолча гІишлон-монтажни начальникий н.н. Ужахова, Федотова теркал тІабахийтаб Аргунея Назранея очистни сооруженеш сихха хьалъярах уж бола йолаланийтарах де дезараш цар кхоачаш дань да хилара.

Очистни сооруженеш хьалъеча доккхий кхоачамбоацараш эршийтара, царна хаинахь финансировани да яра Нохч-ГІалгІай шекара завода директора нов. Громова выговор еннай.

Шаьла, Наьсарен районни халкъа тІахьожама комитетий председателаш н.н. Алиев, Мержоев, халкъа тІахьожама группай председателаш: шекара завода — нов Белоусов, № 3 йолча СМУ нов. Вакаев, Грозненски керттерча хулха комбината нов. Никульшина, № 8 йолча СМУ — нов. Пропашкина, «Электроинструмент» завода нов. Вахинев декхарийла баьб очистни сооруженеш хьалъеча дена тІахьожам доаттабе.

НОТ — ХӀАНЗАРЧА ДЕКХАРИЙ БОАРАМЕ

КЪАХЬЕГАМ Ӏилман лардатӀа вӀаштӀехьбаккхара болх заводе дӀаболабелар производства культура лостамга, къахьегама хьалашка, къахьегамхошта деча санитарно-бытовой гӀуллакхашка общественни хьажаргаш.

Хьажара керттера деккар дар кхоачамбоцараш хьагучадахарш дӀадахари, цеховой коллективаш производстве культура дӀахо лакхъяра, къахьегама хьалаш тоадара оарцагӀъяхар.

Из болх чаккхбаккхара вӀашагӀъеллар завода керттера инженер йов. А. Е. Брагинский председатель а волаш йола 14 сагах латта завода юкъера комиссе (цул тӀехьагӀа НОТ-а совет йир). хӀаьта иштта вӀашагӀъеххар цеховой хьажара комиссеш а. хьажар чаккхдьиначул тӀехьагӀа НОТ-а планаш уттаяи чаккхйоахен творчески бригадаш йир царех.

Хьажар дӀадоладеннача юкъагӀа болхлошкара гӀулакхерча нахагара, инженерно-технически болхлошкара хьахьачар 554 предложени, хӀаьта уж лаpтe а лунаш оттайир тӀехьагӀа НОТ-а плана юкъенха 79 керттера пункт шийна чулоацаш хинна 1966—1968 шерашка чаккхйоахаргйолча организационно-технически мероприятеш план.

НОТ-а планаш уттаеш кхоачашъеш творчески бригадашта беча балха методически кулгалдара къахьегамеи алапеи отдело. хӀаьта хӀана цу балха кулгалдеш я къахьегамеи алапеи отдела инженер йов. Ф. Мальсагова. ХӀара цехе 6—7 саг юкъе а волаш творчески бригадаш я, царна юкъе ба квалифицированни болхлой, мастераш, технологаш, экономисташ, царна кулгалду цеха начальника заместитела.

НОТ-а планаш оттаяра болх хӀоа творчески бригада дӀайолабу НОТ-а лабораторера цхьана балха ханаш къахьегама овсарле лакхъяра кхоачамехи къахьегамхошта лакгӀа пайда эцара льтув бола хьалаш вӀаштӀехьдоахаргдола тоноиш хьагучаяхе дукха болх беча-моттиге къахьегам вӀаштӀехьбаккхара анализ яргара. Оттаьча НОТ-а планага завода керттера специалисташ юкъе бола заводской совет хьож, тӀакхха юххера а керттерча инженера чӀоагӀъю.

Заводе юкхьанца денз укх тайпара, тхона хетачах геттара нийсса, лостам лаьцар: ерригга деиаш комплексно бӀарча участкаши цехаши НОТ-а планашта юкъебахара. Из тайна лостам делабу оаха хӀана а. 1966—1967 шера денз НОТ вор хӀ план оттаьй заводе 200 гаргга болхло юкъе а волаш. Царех хӀанзале а юкъейихьай 13 мероприятех латта литейни участкера НОТ-а план. Из юкъейхьарах хьахиина экономически эффект 10 эзар совгӀа сом дар.

Слесарни участкерча плана 12 мероприятех 8 мероприяти чакхъяьккхай, хӀаьта из бахьан долаш къахьегама овсарле юкъера лаьрхӀача 10 процент лакхъенний.

Иштта юкъейихьай сборочни цеха экспортни участка план а, из бахьан долаш а иштта 10 процент лакхъеннай къахьегама овсарле.

НОТ-а план чакхъяьккха йоалаш хетт сборочни цехе. Цунга хьежжа цехе хьалхий конторски помещенеш, нӀе уголок, раздевалкаш, электроинструмент конвейерагӀа вӀашагӀйоллара 4 гов юкъедоаладаьд, тар на лу технически эстетика яххача тайпара басараш хьехках помещенешка. Сборочни цехерча 60 процент совгӀача болхлоша цхьана а кхы дукхагӀа а специальносташ Ӏомвергйола а лакхъю а 6 бетта йола курсаш вӀашагӀъеххай профтехучилище. Уж белгалъяьча мероприятеш чакхъяхаро къахьегама овсарле 25 процент тӀаца хц аьнна лакхйир. Из плав йизза юкъейоалайча хьалххагӀе а лаьча лоархӀамегӀа 26 эзар сом экономически эффект хургья.

Вож юхейиса НОТ-а планаш 1968 шера юкъеяхьаро 20 эзар гаргга сом экономически эффект ала йиа хьалххагӀе а лаьча лархӀамегӀа.

Дукха хӀама даьх заводе мукъаш тӀалоттара - Ӏедоссадарен транспортно-складскийц балхашта механизаци ен. Ремонтно-механически цехашка, центральни материальни складе вӀашагӀъеххай лохе латташехьа а болх байташ йола крамбалкаш, кига а погрузчикаш, электрокараш. Ерригга а дӀалаьрхӀача цу мероприятеша торо хилийтар условно 6 саг мукъавалийта. Ерригга а лаьрхӀача экономически эффект 19 эзар сом хилар.

Ерригача керттерча цехашта кийча а яь юкъейихьай оагхалаш чуйоллаеи дӀа-юха кхахьеи херда спецтара.

НОТ-а ерригача планашта юкъейихьай къахьегам лакгӀа лорабергйолен кхерамзлен техника тоергйолен мероприятеш. Оагхалаш кепаеттача участке термачхвесткана давлени а ец, конвейере тоа а яь вӀашагӀъеллай приточно-вытяжной вентиляце системаш, завода ерригача цехашкара сердало хийца а хийца, люминесцентни яьй.

Цул совгӀа, чӀоагӀа уйла тӀайохийт заводе цехий территореш гаьнашеи зизашеи хоьъяра. Цига дӀаесгӀай 300 гаргга сомийк 200 совгӀа декаративни гаьнаш. Завода управлене здание хьалхашка гӀоали дӀаесгӀай 120 беча бӀарда га, дӀаесгӀай кореамаш, картанаш, эзий кӀотарганш.

Заводе ерриге территори болхлоша могадарах дӀйле цетанка дӀаеннаар, цулухьа хӀана зизаш оттаде кхерамзлен техникана хетадаь плакаташ хьалъяхкаа, гойтара агитаци я, цхьан этажа бытовой помещенешкарча душевойцеи умывальникашеи ремонт яь яьнаяй.

ХӀанз цехашкарен отделашкарен НОТ-а коэффициент мелла хара заводе методика оттаьй, из хьахьекхарга НОТ-а планаш хӀара цехе, отделе, хӀаьта иштта бӀарччаьа заводе а йол юкъейихьай.

Белгалдаккхаьа дезза, НОТ-а планаш юкъейихьай [illegible] тӀа белгалара хилдйоахи кхачамбоацарашт шийдуш хилар. Масала, тхо дӀаштӀехьъяьхьадаи технически эстетико дӀахетараш хьежжа ерригача оборудованена а ерригача помещенешна а хинагӀа товш дола басараш хьакха: эшъ бос бола басараш лаха хинада, хӀаьта уккаи вӀалла вӀаштӀехьа а далаш; цу дешах лаьца язъль пособеш хьалда рекомендацеш яц. Безам бойтв тиза а хиннад, хӀано в де заводерча берригача болхлошта фирменни барзкъеш тӀадуха, цхьабакъда, эшшача тайпара бос болаш цхьен материал яц, уж тайпа хаьашш дӀайийдергйолен кхоачамергголен мастерскеи яц.

НОТ-а гӀулакхашта цахадаш тӀахьожаш доаттабу партийни бюрос. Партийни организаце даха хӀана цу производствера къахьегам Ӏилман ларда тӀа вӀаштӀехьбаккхара малам, чулоацам, лоархӀам завода хӀара къахьегамхочо кхетабера.

И. ПАШЕННЫХ,
«Электроинструменте» завода парторганизаца секретарь.

ШИ ДОТТАГӀА

ЭСКАРЕ ГӀУЛАКХ ДЕШ ВА ВАЙ МЕХКАЛО

ДӀАТТАХЬЕЖАЧА тоайла вӀалла тара а вац уж шиъ. Репной Николай сийрда, чилле дина, дж верта [illegible], шера беляж ва. Сих ва дуьш цу бо хьамаьа, хӀаьт дош дустина саиш. ХӀаьта Гиреев Мовлат къайтарча юкъара, тӀах хьияг а дер сиха долаш а ва. Цхьабакъда дӀатӀадьежача уж ши саг вӀаьщ къера шеш а, овамаш цхьайтаро а ца.

Эскаро вӀашагӀтехаи уж шаьь. ХӀаьта из бахьан долаш юртарча кьехархочи Репноеи метадьттa технкума студента Гиреевеи дег тӀара чӀоагӀа барках оаз цуна. ХӀанз пар кхьметтел тамаш а ю. Цхьанехьа бойкхаче мехка наьнагара дӀайихкхача эгтара кхоачарагӀа вола дукхаезачунгара дӀалаьккхача эгтара дукхагӀа везаш вола саг хиларах са па а кхуш нах хьалха миита бахаб из хоаш.

Миште тоссавеннад пар доттагӀал? Кхы вӀалла дац, Ӏоналуча подразделенера вӀамагӀа вола сержант Гиреев эскара дакъе веначул тӀехьагӀа дӀамагӀа вола сержант Репной цуй юго тӀаьщар мера. Комсомольски секретарь хьоначa сержанташта фу эш ховш цуна цхьана эдел долашо хилар дукхадезашена хьалa мегар Мовлата, хӀаьта Репной Николай командире гоаза дика йолаш хиларе вутӀахьа аль хийн а тарлоро из цуна.

Душначa вӀамеx атта кхетар Николай. Хьехархочун гоаза аьтӀув боашхар дул наьха дег чу воаккхаш доже дӀоагӀа даха. ХӀаьта Гиреева шахьнаца деррига а дика вӀаштӀехьдалар. Шийна тӀема специальность техникуме дика хоара Мовлата. ХӀаьта ше хьайӀоаь знанеш шийна карарчерга дӀахьочи массаза а далавар вӀаштӀехьа.

Шийн дешар тӀех дика чакхдаьхе шийн вӀаштӀехьадаац хьина хеташ ше хилаво чам боабаь вар Мовлат. ХӀаьта из эгтара хьалха зийра подразделене командира. Из вар Мовлата вовкъостал делга Репнойгара дайкар а.

Духхьавардар мара ца ховче сага оамал йойша волча Репнойна корадагӀадер сатедергдола шеара дешам. Юхь йоагаеш дале а, духхьал дӀоардар Николая Мовлата гӀалат. Дог тешалеш бер Николаг тӀара хьехам, хӀара дош. Гиреева сахкхаба цу сагайерча хьоашало шийн хетам лакхберихиларах.

Юккъера а шийн цхоачамбоанараш цӀензаь дӀалийхар Мовлата. Гучахья кьоначун сибат тӀадера дуьнеи. Дукха дика оамалаш доттагӀчунгара хьаӀомийр Гиреева. Цхьабакъда шин тӀемйочоа юкъера чӀоагӀлуш лаьтта доттагӀал, шийн тӀехьенга хилача, йахан оагӀорахьара дацар. КӀезиг-дукха аьсало хинача Репноя вовкъостагара - вохчочунгара хьаӀомийр дуне во сейна сийрда хетаделга, дега хоачал.

Сахьаташ доахаш лаьдугӀаш вагӀаргар Николай Нохч-ГӀалгӀайчен хоадче атагӀеннах. доаший дӀайеннача кортоех доттагӀчо дуьнаранка лаьдугӀаш. Ше долча бесса кьалхашка оттар Николайна Мовлат наьча Кох-Юрта, цуй дааь — лоархӀаш волча Гиреев Гаре Халида — доакха кьонахчи долаш волча сага. хьалха хинача фронтовика, наьна Хасухана Зайнапа, йиший Нахапай сурт. Гаргара, кхоьччара нах а йинва дӀаттабар уж цуна.

ХӀаьта иа дӀайохар, воллагӀче тайпара а ца йолаш — удам. Классашка ер хиначa занятеш меттел дӀайолаелар арара занятеш, йараулаш, караул, учене. Репнойн кхьча оамал тӀа вово Гиреевн шиндий комачдарий заместителалла хьокхабар. ТӀемахошта сержантий, тӀакхха—боахагӀболча сержантий знакеш елар. ГӀулакхаш вӀаецнехьар. ДоттагӀий кхьметтел шиг-шагахье мара бӀарга а гашар.

ХӀаьта гӀулакхаш шинне а дика лелар. Белгалдоалаш хӀама яр Мовлата Николайн кӀгье хинна вовкъаш эскара дакъе интернациональни а аьле вӀа йоаккхаш хилар. Массе тайпарча къамех бола балтий бар царна. Цхьана гӀулакх деш бар кьоарцо Черкесов Абедин эрсо Орлов Николайн, татарин Валиев Фаряд а молдаванин Преснякин Петр а.

Репноя опытах пайда а ийаш, дукха а саббарегӀа а болх бора Гиреева шийна карарчарца. Къаьстта дукъа къахьегар [illegible] пулеметчика Джамалудинов Галимуратана.

Джамалудинов — даргинец. Эрсий мотт хайра хопар, къьметтел Гиреева дӀуйр я массала хкетадалар. Беседа е аьге, вӀашагӀа а кхайте Ӏоновнар салтий, Новое [illegible] деш хулар, хӀаьта Галимурат саьх ваьяча саина вагӀар. Цунна лелглар фуд ца ховш эгӀазьухар воккхагӀа вола сержант. Къамеетаа цхьа Репнойга а аьлер Гиреева: из кхетадеш хӀама дац, хӀана а вай мехка эрсий мотт ца хоаш [illegible] ва. Новйчоа Вера а хӀама, [illegible] раньга:

— ТӀакха хьоа сой [illegible] вбза? Эскар сеина деза? Эскар — боаьоина йола школа!

Дукха къахьийсар Мовлата Галимуратана. ХӀаьта, юххера ше хьар а дар. ХӀанз шаьра хоа даргинай эрсий мотт, дика салте хилнах цунах.

ДУККХА доалале йиш яр Гиреев цуй доттагӀа Репнойн опытие хьехардой хилар хьахьокхаш дола масалаш. Сеина доаладергда уж? Кхоччаи хургба, эскаре гӀулакх деш ваьккхача хана Николайна 18 а Мовлата 17 а благодарносташ дииш хилар аьйнача. Царех кӀароваар массехк тайпара эскарера специальность йолаш, тӀемен политическими къийцом отличники, спортсмен-разрядни ва.

ХӀаьта хӀанз хьинергда вай доттагӀий шоайла вӀаци болча безамна совгӀа, шоаш баьинц хьалкхийначи мехкашгарча вар безамах а. Царьа леьрхӀар цу шинне; хьалагӀа отпуск дӀацача цхьана Украинея шоагӀа бӀйача Нохч-ГӀалгӀайчеи баха.

Дукха ха йоацаш эскаре хана гӀулакх дарах командира доацаче хашне отпуск елар бокххагӀболча сержанташта. Николая хьачи цхьанне яхача Пески яхача юртa вахар Гиреев Репнойн.

ХӀанз хьаккхаьча украински вӀесакье ба доттагӀий. Гобашкха хьахоаш нале оазаш я. Мехкарашка кӀаьгӀолла безаме бӀарг ухийт эзза тӀайнйкача муклираш тӀа йоалхаш салтий делала знакне а йолаш волча тоаж болча шин тӀемахочунгахьа. ЦӀи-м, кьонахчоа тӀадема юртара кьехарло волга хоа массанена а, цхьабакъда, эсий хӀана укх сахьате сага вовзаш вац. ХӀаьта а, ма куц долаш саг а во! Мила вол-хьогӀ из? ЧӀоагӀа ва тер лоаш ба мехкарий, цхьабакъда, хатча эхь хет.

ДӀа-юха бахкйта ши цхьаре а бен хиллехадкха арайоагӀар Вера Григорьевна.

— Мария Дойтаяй [illegible] Дошкха хӀама ма хай ер?

Хабараш ца яддаш ах бийса хьалхаа бахар уж. Николая а, Мовлата а эскарера шоай гӀулакхаш, шоай йизкхоадах, шоашта [illegible] хуецара, хӀаьта нанеи дах [illegible] царга лахдугӀаш багӀар. ТӀакхха дуьца йоалаеш Вера Григорьевна. Колхозе ферме заведующалла болх беш я из. ХӀаьта цунга ладувгӀаш вагӀача хана Мовлата из зийна. чуйоллаь-тӀейналха шийна Зейнапа оамалашта тара цун оамал. Кхы а цул дак хьоастадар — Вера Григорьевна шийн воӀ Кох-Юртара воахачоаш юкъера бешна юкъ йовхаш ва хилар. ДоттагӀчун дезалца ше дег тӀара безамо дӀяха вукъзабалийта хилар дагадехачул тӀехьагӀа, Мовлата кхетадира [illegible] вай шинна а ши дешш шьо РепнойгӀар воӀ а хинаь [illegible] лоатгӀар. ВалиевгӀар, ДжамалудиновгӀар — доаьша аьча, шийнне [illegible] а воӀ шеш [illegible] саьна цар [illegible] ба. Иштта ма йий вай [illegible] иштта я вай социалистически общества. деррига халкъаш барт тайна, вӀашегӀбергболаш цхьа дезал а бол кхеатабьча вай Советски пачхьалкхан оамалаш.

Моалата хоара, империалистийн пропагандистий, Гитлера фашисташ а санна, вай хаптъий цхьоагӀо йохае, карие юкъе моастагӀал доалае гӀийралаеча гӀертаган. Цунах цар хӀама хургдац! Цул дас Хьаяида, сержанта Орлова е мутӀарерча Валиева дас а санна, цхьана хагьнай аьхаш фоарт, цхьаьид уравстабьаь бовльбь хальа бовзаш. ХӀаьта хӀанз цар коганетта тӀема мутӀаршчан дӀаоттаб цар къонгаш — эрсий, украинцаш, эрмалой, татараш, волчей... ХӀаьта цар доттагӀал аьнза сеина чӀоагӀа да. ХӀаьта Дальлешара цар безам эгара чӀоагӀагӀа безамера хила а йоалургйоаьа йайхаа вӀа сатна ба. Къаьоргаш дайрьалалаьа дӀаӀомийта доаоол дехьара доллара пропагандисташ, Ӏехайта... Малйоалехьа дакача кьаьамаш изоазтаа оалаш даш шина Ӏехкоамхьа а, шийн къамьегӀа йоде мараваи.

...Сихха дӀаккахар девош хьалхадаь гӀулакха кийча йолча украински поселие. Шоай часте юхабахар доттагӀий шоаица наьна дега йӀовахе а йолаш. Из-и тӀемахошка инесааа а хул.

Шийн аргӀагӀа лел эскарера ваьар. Дуьнен халкъашта юкъерча къахьегамхой солидарноста дийнахьа — 1 Мае Ростове хиначча тӀема парадаьнаш мутӀаре этта гӀа боахаш бар бокххагӀбола сержанташ Гиреев Мовлата Репной Николайн. Царна цхьана ейсбь гӀа бозалш болаш дукхахча кхьмех бола тӀемахой, вай Германиарча Низий тӀама чӀоагӀаз хьахьеикхa ва Ӏеш, духахеча кьамех латтача советски халкъа йоазргйолчо цхьоагӀо а хаа а хьенхаш.

О. ВОЛИ.

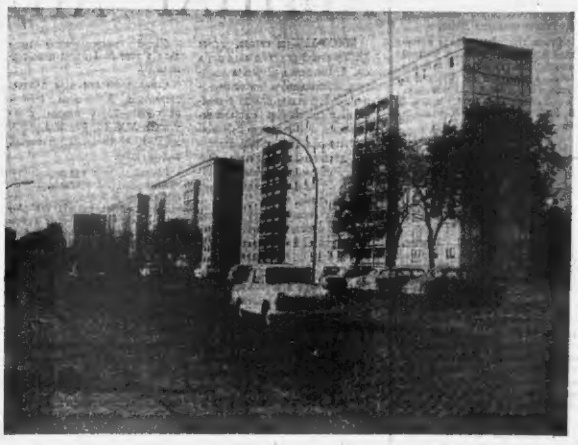

ШВЕДТ ЯХА НЕМЕЦКИ МЕХКДАЬТТАХОЙ КЪОНА ГОРОД. ЦУ КЕРДАЧА ЦӀЕНОЙ ДИКА КИЙЧЪЯЬЧА БОРПУСАШКА ВАХ МЕХКДАЬТТА ЧАКХДОАХАЧА КОМБИНАТА БОЛХЛОЙ. ЮКХЬАНЦАРА ВЕЗАЛ «ДРУЖБА» ЯХАЧА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА ТУРБОПРОВОДА ЧУ ГЮОЛЛА КХОАЧ ПРЕДПРИЯТЕГА.

А. Папенова сурт.

ТАСС фотохроника.

ГУЙРАНГА МА ХЬЕЖАДЕ

БерхӀала ехача хӀамашта меттел кастта лаа доладергда баьцдоараш. ХӀанз гӀаькхьа ха хьехкхьчай гурахьа берхӀала ехка хӀамаш (кароаш, помидораш, кабуц) чухнина педаш цӀенде.

Пед цӀенбечен цу чу Ӏайна хьаж дӀайоаккхачен хана укх тайпара цхьан способах пайда эца: кӀоаца кийчъяь дилла хьакха чутӀоала:

йошаянза йолча кӀира ши-кхо килограмм Ӏочукхоеса педа чу, дӀайла хий чу а детте, иоаӀарца дӀакхоала пед. Ши-кхо сахьат даьннача гӀолла кӀир увча хица хьалхагӀа била а биле, тӀакха цӀеначи хира цӀаькха биле;

нагахьа санна педа вар тесса хинналe, барзкъаш дуттача соде е поташа (йоаь а мегаргья) 100 граммагара 200 граммага кхаччалца, педа бокхалга хьежже, дӀайхача хи чу тесса, из педа чу Ӏочулотта, массанахьа гӀолла цӀенна биле, цул тӀехьагӀа Ӏы чукхастийта.

Дезинфекци яра хлорни кӀирапа (100—200 грамм) бул пед. ХӀаьта цул тӀехьагӀа массекхаза дӀайхача хина бул хлорни кӀира хьаж дӀаккхар дукха.

АПН.

МОРАЛЬНИ ТЕМАГӀА

ДАЙИ НОАНОЙИ БОЛЛАШЕХЬА А — «БОЙ»

ЦХЬАБОЛЧА нохчийн гӀалгӀайи нахаре хӀаца а долаш да къаьнача замах юхедиса цхьа хӀамаг бераш дахь да, наьпа дац, нагахьа санна ше жаро юте, бераш а дита дӀаяха еза кхалсаг яха Ӏадат. Из хьалдоаттадераш моллаши дика керте латтараши [illegible].

Маршара къаьстачул тӀехьагӀа пунгара шийн бер хьадаккха еннача нанна чӀоагӀа духьале ю иказа мар хиннача, цун зхьша, иштта кхалсага заьша в. Цкъаза цу гӀулакхах зулам а доал.

Дукхача хана знилургаш массехк шу хьалха СурхотӀеи ТӀой-Юртеи хинлар. СурхотӀарча Домохлоев Яке ше йитача ТӀой-Юрта вахa шийн за волча цӀаьхав Султыгова Маржан. Бахача маха юкъе эгтара а зенне дола дӀахача замах юхедиса гӀулакхаш леладеш болча БатӀия-Хьажи мурдаша — Маржапа хинначa марцӀаьша 3 бер нанна дӀадала тигапзар, царна 7 бутт мара боаца Рашид яха кӀаьнк а волаш.

Шийн бераш хьалхаза еннача Маржана цун да Беков Алхает а духьал ваьлар. Алхаста шийн воӀага Мусайга ваьлар. Маржан шийн бераш долия яха гӀортий хьожаш хилалохь. Шийн кагий бераш загадоахка нана царех бӀарг тоха, цар баракъаш янтта, къаьстта зӀамигача Рашида наькха хьовха дагахьа, уж долча, яха еннача Мусаe (из комсомолец а ва-кха) тӀехьара тӀа тон теха йийра. ХӀаьта наьнах къоаставаь Рашид а лоаар лаьпа, нана еннача тӀехьагӀа массехк зи даьлча велар. Из хилар шариӀатом, Ӏадатом, — дьцон, дӀанхьча замах юхедисача воча гӀулакхашеи наиххара берашн нанен вӀашагӀкъоастадарах.

Иштта дола гӀулакхаш шоай зама а тӀехь вӀадаьнни дукха ха йоллашехь, вайна юкъе хӀана а найсалу уж хьаллоаттаду тӀехьабица йах. нагахьа санна мара сесаги вӀашагӀкъасташ моттиг хилча, бераш дахь дерхӀа, наьна ца дерхӀа нах.

Гудермесе яхача Багаева Любас ше юташ хьалала ца тига шийн бер Сайгадинов Хасмахьмадагара хьалакхха аьна лаьча дехарах из дош къоастадеш. Хасмахьмада судага аьлар: суда е дош дувнаш хилар аз тӀаацш. хӀана аьча йиӀиг са а я. са тайпан цӀерах а я. ше сога йоагӀш во шийн цӀагӀара а енаяц из. Ше цхьаь хьаенача тайпара цӀаяхай из. Цу тӀехь чакхдаьнцад гӀулакх.

Кхеталеш ма дий судо цо яхар дахь ца хилар, Советски законах дахь наьнен берий хьакъехьа цхьатарра бокъонаш я. Нагахьа санна уж вӀашагӀкъасташ хилча, судо берий оагӀув хьалзоиш, царна гӀойле яр цу. даь а наьна а пахара хьал, бераш дӀамигадоккха хилар, дахьа е наьнаца Ӏе цар бола безам теркал а беш. Цу гӀа гӀолла судо Сайгалиновгара хьа а яькха. ЙиӀиг ваьнага дӀаелар. Цул совгӀа Сайгадинов дьано тувлавах сат а вар, берх ца нийса кхетам а дургбадар.

КӀЕЗИГА аде а найсалу, маранара къасташ шийна хьалала на тига шийн бераш хьалахара ноанота партийни, советски, суда органашкара гӀо дехаш моттигаш. Дукхадар довзаргза берий нана ше малагӀа кхетам эуш хьалкхийна я, иштта уйлайолаш ер я харах а, цуна бер долча хана дела беш хиннача хьохамах а. Къайле йоацаш ма дий вохчийн гӀалгӀайи а цхьайола кхалнах мара мутӀахьа хилара бераш дари мара кхы гӀулакх дац кхалнеьха яхача хьехамна хьалкхуш хилар. Иштта уйлаш йолча дезала юкъе хьалкхуча кхалнеьха кхетам бера хана дена шоаш маӀача сага кӀезигагӀа бокъо йолаш дерхӀаш. Иштача дезало бийӀигаш школе хешачара хьайоах. шариӀатом Ӏадатом маьххана ала а ца йоаллайташ цӀагӀа соннаш, пассивни йолаш, тухоно айпаьлица хьалхув ва. ше маӀача сага нийса ца хилара а цун дей хила езаш хилара а уйлаш хул цун.

Юрта кӀорлянийнахьа кино ухача кхелетача берашка хьежача гучадаргза шоана царна юкъе магтахьа мара йиӀигаш ца хилар. ХӀаьта иштта сурт да школашка бокхагӀча классашка а.

Харпаьча кхетамна бераш хьалкхувш хиларах хьахудаш за йиӀигаш кхелехьа маьре ухийтиза. урдуа доахалга. ЙоӀ йодар, дукха истий кхувлар.

Яьнеи Ӏадатеи кхетамна хьалкхийнача воанош делалу уж зенне дола дӀахача замах юхедиса гӀулакхаш. ХӀаьта марапара ноаш къасташ хилча шоай бераш а дита дӀайаха фаьмы хуа уж. Бахьа, иштта хӀама эгтача из бала дукхьала ноаноша кхаьча ца Ӏеш. бераша а хоач.

Кхуош доагӀача бераша деча зуланай тохкам бича гучадаьлар эгтара е дукхагӀа зуламаш дераш ноанойх къоастадаь бераш хилар. Наьнах къоастадаьча, даь сесагаца е даь гаргарча нахаца дисача берага кхачаш нанас цун ерйола санна йола терко, гӀулакх, дургйола кхетам. вог зилар. Тайсе дут уж. Ӏалкха пиола а йита. эйлаюкъе деза доладу, харцахьа дех, ноашта дагадехар ду, зулмаш делалу.

Масала, 1967 шера милице Ленински района отдела цӀагӀа нийсленнача нохчехи гӀалгӀаехи долча берех дукхаа а дукхагӀдараш ноанойх къоастадаь е нана йоаца бераш дар. ХӀаьта иштта долча иштта нийсленнача деррига берех 38,9 процент нохчийн гӀалгӀайн бераш дар.

Иштача берех даьца малоагӀара дуьц кьоал зарах бехке веш волча кхийтта шу даьннача С.: «Са дас саг йоалайир. Цунца са а тайна, дӀаяххийтар. Со бехке вовва, хьо бахьан дӀаьяххар аз ва. кхаш. ТӀакхха се тхоай даь воаш воӀ волча Комсомольское яхача юрта вахар. Цхьан бетта нарош а ваьха, цӀавера. Цхьаица цатезаш хулаш иштта массехкаш цӀагӀара дӀаваха хилар со. Эгтара тӀехьа из кӀорда а даь, кхы юха а воагӀаьгвоапаш цӀагӀара дӀаватар со. Вокзале, парке, подвалашка бийсаш йоаллар аз».

Иштта аралаьна бераш кхетам зуш йолча берий тайп-тайпарча учрежденешка хьежалу Ӏаьдала органаш. Бакъда дай наьнеи дийна а долаш хинна бой шолха бой да. ХӀана аьлча, дай наьнеи а доацаш бой уж хилча-м, дешара заведенешка дӀадьожаль, деша хьтӀарг нидарий уж. ХӀаьта дай наьнеи дийна дола бой шоаш дӀахьожадаьча кхетама учрежденешкара цӀауд, эйлашкъе дуьл.

Цу тайпара, кхалнахьа бокъонаш телхаяро доккха Ӏазап тӀаоттаду бераша, оамалаш а хьакъалах а телхаду уж.

Иштта дола хӀама ца хийлийтара маӀача сагаи кхалсагаи юкъера отношенеш, дезала юкъера гӀулакхаш шариӀатеи Ӏадатеи маьххара а лоацаш, советски законех нийсдаь леладе деза. Нохчийн гӀалгӀайн кхалсаг шийн бокъонаш, социалистически обществе шийна йоагӀа сийлен моттиг йолаш, хьалкхувш йола тӀехье кхетамна кхеара тӀехь коммунизм хьальеча юкъе шийн йола боккха лоархӀам бовзаш хила еза.

Кхалсаг духовно мукъаяккхара, цун бокъонаш дораяра тӀехьа доаттабеш бола къовсам—ер берий арах уж нийса кхетам эуш, дика оамал йолаш цьалкхезара тӀехьа доаттабу къовсам а ба. ШариӀатеи Ӏадатеи Ӏотгъаьна кӀалхара кхалсаг мукъаяккхара тӀехьа доаттабу къовсам къам четкагӀа хьина Ӏотгъаьна цӀалхара хӀкхара тӀехьа, из чехкагӀа воалай вланеx мукъадаккхара тӀехьа, чехкагӀа дегӀадоададара тӀехьа доаттабу къовсам ба.

А. ЯНУБОВ,
Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаьккхьарча суди член.

ИКАР ТӀА-ТӀА А ДУКХАГӀА ЛАЬТТАННА ГАРГАУХ

Глеб ЧЕБОТАРЕВ,
профессор, физико-математически Ӏилмай доктор, СССР Ӏилмай Академе теоретически астрономи Институте директор.

Укх тӀехьарча беттанаш дунен пресса тӀа каст-каста арахулий аьлаиар йоккха космически тала вай Лаьттанна сихха гаргайоагӀаш латташ хиларах дола хӀамаш. Лаьча лоархӀамегӀа ца гаргар укх шера моль бетта хила дезий [illegible].

Кердадарий новайоохоаи Агентства дехарагӀа СССР Ӏилмай Академе теоретически астрономи Института директора профессора Глеб Чеботарева цу хьакъехьа [illegible].

Малха система эгтара къайле йодашагӀа йолча телах на — из да, шеко йоацаш, кагий планеташ е астероидаш оалаш яра гӀоа. ХӀанз йоалаш я Марсеи Юпитереи орбиташта юкъерча готтача моттига орбиташ а йолаш йоза 1726 зӀамига планета. Эгтара хьалхара зӀамига планета хьагучаьяьхха хинай 1801 шера 1 январе — XIX бӀаьшерех хьалхарча дийнахьа. Кагий планеташ йоккхий яц. Царех эгтара йоккхагӀъар — Церера диаметре 780 километр чолаш я. ХӀанз хьагучайоахаш йола астероидаш геттара зӀамига я. 1—2 километрал йоккхагӀа яц уж. ХӀанзарча йоккхагӀа йолча инструменташца хьалоацалуш йола кагий планеташ, хетаргахьа аьлча, 140 эзар я.

Кагийча планетий гӀоа хьакилара бахьан малагӀа да хоаш дац. Астероидаш — уж цхьан хана Марсеи Юпитереи юкъе хиннача йоккхача планета гаргаш я аьлча хетадала йиш йолаш я. Из хьакьех масала, цар цен нийса ца хилара. Цхьабакъда, хьадагабоха геттара хала да йоккха планета эккхийта могаргдаьш бола физически ниа.

Ленинградера СССР Ӏилмай Академе теоретически астрономе Институт кагийча планетий додар Ӏомадеш йола дунен халкъашта юкъера центр я хӀана. Оаха къаьстта тӀера тӀаьйохийташ а Лаьттанна гаргга юкъебоагӀача астероидий группа. Царех эгтара хьаьдаръяр 1898 шера 13 августе хьйгучаьйкха а Эрос аьнна цӀи тиллa а я. Из планета Лаьттанна гаргаа йиш к 23 миллион километр марй гаьна хургйоаш. ВӀаши найсьар дукха дагадохийтаргда аз, Марс Лаьттанна эгтара гаргагӀа болча хана 55 миллион километр а хӀаьта Венерага кхачачаьца эгтара кӀезигагӀа йола юкъ — 40 миллион километр а хилар.

1932 шера 12 марта хьагучаьяьккхай Амур яха вӀамига планета. 1940 шера Лаьттанна гаргаеначa хана Лаьттенгара Амурага кхаччалца йола юкъ 16 миллион километра нийсса яр.

1937 шера 28 октябре хьагучаяьккхай Лаьттанна гарга хилар бахьан долаш хьалхагӀа вӀаккхаь а цу зезенача тайпара сиха долаш хийна астероид. Цхьан дийнех байсачи сигален дакъагӀа хьаьа дӀалоацаш хиннь аьбб яр. Цу космически талах Гермес аьнна цӀи тиллай. 1937 шера 30 октябре московски хана 11 гаргга сахьат даьлча 580.000 километр мара Лаьттанна гаьна хиннан Гермес, вешта аьлча Веттал кӀезига гаьнагӀа хиннай Гермес Лаьттанна. БӀаргагуш цхь дийн пхи бийсеи дьаьккхар зӀамигача планета, цхьабакъда, цул тӀехьагӀа бӀарга хӀалхара дӀетуваленнай ца. Сов ца масса лелар бахьан долаш планета зе йиш йолаш хиннаяц.

1949 шера 26 июне США-е хьагучаьяьккхай хӀанз дукхачар чӀоагӀа кхераме я яхаш моцаш йола Икар яха планета. Къаьстта шийн тайпара цӀи долаш я цу планета орбита. Перигелера Меркуре орбитана юкъе кӀоарга чуйоала Икар, 28 миллион километр мара гаьна йоаца Малхага гарга а йодаш, вешта аьлча Меркурера шийла дукхагӀа гаргайодаш. Лаьттанна 6 миллион километр мара гаьна ца хила тарлу Икар. Лаьттанна иштта гаргаух ха хан-ханнаьа хӀара 19 шу массала дола. 1968 шера Лаьттанна «свиданий» хургья Икара 15 июне. ХьалхагӀе а лаьча лоархӀамегӀа, шин планета юкъера юкъ цу дийнахьа дукха совгӀа-оаьааьаьйа йоалаш 7 миллион километр хургья. Икар зелургьан астрономически обсерваторешкарча йоккхийча телескопашка гӀоала мара.

Юххера а. иэ йоалкхаргьа ер цхьаьклх цхьаи. 1951 шера гучаьяьккхачей Географ аьнна цӀи тиллааьй зӀамигача планета. Из планета 9 миллион километра цакхоачаш Лаьттанна гаргайоагӀаргья хьагӀадоагӀача 1969 шера.

ВӀашагӀтехкетаргдий Лаьттеи Лаьттанна юхе гӀоалаш йола моллагӀа орга эгтара кхы телен? Из, бакъдолча аьлча, хила йиш йолаш за. Цу тайпара вӀашагӀкхетаро хинна хиле йоаьаш йола масал за 1908 шера 30 июне дукха йоккха йоала кометa ЛаьттагӀа, СибарерагӀа Подкаменная Тунгуска яхача хи юхе чуйоалар. Цу события Тунгусски катастрофа аьнна цӀи тиллар. Цхьабакъда, из катастрофа хилла локальни чаӀан долаш яр. ЦаӀ е шиъ километр диаметр а йолаш йола (масала, Икара яр а санна) зӀамига планета хаттачахкетар а иштта эгтаргерча катастрофа хиланан долаш яра хургйяц.

(АПН).

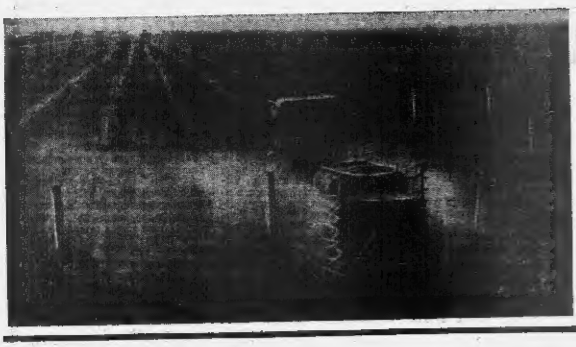

Сихбена кхесий кlотаргашта опрыскиванин еш ба Гудермесски района «Новогрозненский» совхозе кхесий белхалой. Къастта дика вlаштlехьаьхьар уж балхан цхьоьнагlча бригада. Укхазе 96 гектаре тlа я кхесий бешанаш.

Дукха ха яц уж кхесанта обработка я дlайолабенна, цхьабаьта хlинзе ах сонгla йолча болх машина балхаш дала. Гудерменийтац къахьегамхоша кхесий мугlаршкта юкъа обработка яра, культивацие яра, басар дора доьхтун балашагla йола ха.

Массехк дийнахьа чекхдергlа уж балхаш.

СУРТА ТlА: ший совхое хала шалхlара дения цхьь е соьгlа гектар тlехххачнш а яа кхесий бешанашта опрыскиванин еш водича А. Динаева агрегат болх беш я.

Н. Небашвили сурт.

МАШИНАЩЦА ДlАЮВ РАССАДА

Дарегlа дола хlинаг пайда эш хоьш ба Сунженски района Ассиновский яхача совхоза къахьегамхой Грозненан тахна йоццаш хlинга цхьан сонхозе балхаза рапш дlаюв мерда машина енаар. Кхашка гlоваа хийхка, шоай гонзал тlаьхийта пох баргбала пайда меллаб а хьежа юха складе дlаяхьа кийчйно пар ю.

Цу ханна цкьа тlаххьачар «Ассиновский» совхозера бахка хьаьший. Из машина дlайихьар цар.

Укх денощка тхо хилар «сагала дlаваш техарара» болча. Фу машина а цар цу совхоера енаа?

Шийга бlаьса ца ейча хала хургъа цун сурт хьалхашка оттаде. Хlавта а из дlайоканйта тьоьжаргдa тхо.

«Беларусь» сово ...lаш ерlача санна хетар гаьнара хьежача. Юкъе ма кхача оха пош бича уж хиннаш хих йицьа ма аьшка беша. Ах тоьй хий дола цу ..и «нуlа чуъ». Сенна деза из?

Вай lочах сенлка тlехьа lаьрна тай санна ...ейса цугl бlаргаго, хlаьта хlана тхона гур кхы сурт за.

Цу «нуlаш» йолча «безарета» тlехьарча сеялка шийна тlехьа помидорий рассада мугlараш лут.

Тракторист Воробьев Иван Тимофеевич вез.

— Хlанзалха бlарга ца хайна хlама яр ю. — йоах из. — Сенна хьай калаш сеялкашца ги хlоьтуш мараеУдхе (цунна пlехт тlаххьих ца) хlара lочубина безачe дийта хеттел цхьаьнца баьшогlа lочубоl цхьа кад хилал хий а техе.

— Гой, — дlахо хуиц мерда юх болча къахьача трактористa. Гу уханол, Гу ерриг бальцара йийрза Iоккин участок. Кхо ин хьалха из уж хlинцаш сас техногилшар уж ишта дийлулургьа ьыча.

Совхоза бедахоl шоан а ценбаьнаб цу машинах. Тешам бахар юкъьанца. Хlана шоьнча цун инкал ейхачуlа тlехьагla хан бу суьнашкаш цу машина.

Хьалагlа хlара помидорий рассада безана кlеаг а бацкхаш хантагla йолха озар бальцаерап деладерий. Масала, хийнахьa ахо сотых лаьттан тlа рассадаш хlаа 20—25 сат делад. Хlоиз машинаца цхьа гойзер хlаан 6 сае цхьан сиедах.

Ишта хlоке уж цу машино, чlоагlа бена, «ея деапаш» ..а йий помидорий рассада.

— Со се ...ра хьалха ва ухь тlа болх беш, — йоах цу «сеялка» тlа машинисталла болх беш волча Купеба Николай. — Ас ер ехача тоае, фу эш хьоьж, lомавеннин со ухлох мулгаш лента. — Хlаца ю хlаьхех еу сеялка тlа багlачарна. Хlаьта цу тlа багlа кхалнах я бен «Iувша а Iовнаш ба-га»хна» елаш. Трактористагахьа бухь а болаш багlа уж. Шоашта хьалхашха йоакхача кьишаш чуре рассада хьа а пlеш сеялка лискх заакача лакашта юкъе хlаехк. Из бахкха хlоаг хlабикъа балалехьа ах литр хилал хий lочуммхлашь цхьа трубка йоалл лиска юхе.

— Хlана фу хала да бальцаараштa Iувал ле, — йоах хоеньеване Бацаена Зайлата. — Машина кlоагаш я тоах, хий а тееь, кlоагаш хlа а ньовл. Тха тхоай кlалхаче гlоагаш тlа лагlа мара лош. Ишта чlоагlа гlадбала цу тlа багlа Исаева Чукa, Музаева Зеет, Магомерзоева Роза, Ибрагимова Макка, Ханкурханова Тая.

Кестта бальцаараш лалалчар уцпа тlа а хургла цlеl, цар кала балхаш техника дерга дlахо йозача хана.

А. ЗИМАРИН.

Сунжерчу районан газета белхо.

[illegible]

ТАХАН ТХА КХАШКА

Планах доалlар 16.318 тонн жара доацача 20 эзар тонн хаат чуль леаш ба укх шера Ачхой-Мартана района къахьегамхой. Цох пачхьалкхенга дохка лерхlар 7850 тонн да, план 7200 тонн йолча. Ишта дика хьувкъане лаьрхlал бальцадаараш, шекара свекла, кхыйола культураш.

Фуд юртбоахама къахьегамхоша в боахамий культалхоша а уж лехкараш сийленца кхоачашлара даьр? Цох лаьнa дуйна безам ба са. Дlадахача шера гураль 6760 гектар вейь аьхар района совхозаш. Оаххашехьа цхьатарра 7000 тонн органически 460 тонн минеральни удобренеш тайсар кхашка.

Хонш да тlоадал ца тоъаш кхача кхашка ве хьал долта. Пузухьа бlаьсти йоаллаше лаьтташка тlоадал дlакъайлар оаха маккаш а доьха. Ханал хьалха дlайийнай района кхаш леладераша бlаьсти хьалха юв культураш. Планах lаре ааараш 350 гектар мара йоалача 514 гектар йийнай уж культураш. Цу лаьхье 210 гектар горохи 304 гектар кеак а болаш.

Агротехнически бокъонашка хьежжа дlайийнай районе шекара свекла а. Дика кийчдаь, органически а минеральни а удобренешца дика хьаьндаь лаьтта да из дlайийнар. Района боахамашка ерригa а дlайийна шекара свекла 1095 гектар я.

Хьалха дlадахача шерашка хьежача дикка шерьергьа оаха бобово-злаковя культураш дlаюш йола майль а. Хlанз 378 гектар дlалоац цу культурашa. Гураль юв культураш дика хьувкъара аьттув балаш да уж совхна злата-бобови культураш хиннача лаьтта дlайийна хилар. Гураль йийнача культурай хьувкъам лакхбу бlаьсти еча обработка а. Цудухьа уж культураш дlайийнача 6688 гектар долча лаьтта хlара гектара 11,5 цlентер кхоачаш аммиачни селитра техай оаха.

Белгалдайкха метаргдолаш да района боахамаша лаьтта леладара культура лакхъяра боккха тераш тlабахийта хилар а. Масала, «Самашкинский» совхозе культурашта лаьтташ каст-каста аргалдах: совхна хьажкlаш йийнача укх шера кlа хув; «Овощевод», «Лермонтовский» совхоза а юкъесний севообороташ. Нийса севообороташ ца хилча лаьтта лелалара культура лоха хургйолга хов къахьегамхошта, цудухьа гаргарча 3—4 шера севооборотащ дика lоше лаьрхlад оаха.

Хlанз ерригача района хlае еааш йола бlаьсти юв культураш хlайийна хьалхий боахамашка. Укх деношка дlайийна аргьа хьажкlаш а. Хlанзале дlайийнай уж 3080 гектара тlа, из хул ерригa хlае енчох 90 процент. Цхьалолча боахамашка-м ерригa культураш хьалхаl дlайийна Царех я «Самашкинский» совхое. Дукха тlехьалусаш дац кхыпола боахамаш а. Хьувкъам лакхлургболаш гурахь хьат лайнача лаьтташка вегетационни хьисапе хий дилал боахамаша.

Хlанз района дукхагlа йолча совхозашка дlайийнача культурашта гlудах дош а ка бола хаат чуоша кийчо еш я ба механизатораш. Масала, дуккхача агрегаташта ремонт яьй цар. тоцем латт тракторашь комбайнаш, хlаьта хьатlаьнначa культурашта хьалхара макка баьккхаб цар. Цудухьа нагахьа оасарах хlама хаш кхашка. Дерригa макка баьккха лаьтта 514 гектар я.

Тхоай кхашкара гlулакхаш дика долар загалехача безам боагlа цхьаболча къахьегамхоша хьийга къа белгалдаккха. Цар шоаш безтокхаме хеташ беча балхо доакхх боахама а района а сий. Царех ва хийнахь йола ерриa 130—150 процент кхоачашъеш воаз «Самашкинский» совхоза тракторист Лалаев Хьасан. Ишта дика къахьегаш бола «Лермонтовский» совхоза трактористаш Домбаев Сулумбек, Магомаев Мяеуз, «Овощевод» совхоза механизатор Векшиев Iумар, «Орджоникидзевский» совхоза механизатор Бунхоев Шоип, кхы дукхабараш.

Шаккха еза хилалар цу механизаторий агрегаташ. Болх йаь баьлча шоай машинаш цlенйий, чlоагlъе еза фентаи чlоагlйий дlаоттайера цар. Ишта дика ду балхаш хlанз а.

Л. ДЖАМБУЛАТОВА,
Ачхой-Мартана производственни управлене корттера агроном.

Толамаша гlадвуг

Шаьлa района «Автуринский» совхоза къахьегамхоша боккха черкам тlабохийт къахьегама оцерсаме лакхьараш продукци лелкхарга дlабоза мах лохйонаш. Из дика гlулакх лечаь чlоагlдара совхоза парткомн болхдой кечетоп социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача доярашта яла кхоь ахчан премп оттальар. хlаьта хьалха яьпнача шурий-товарий фермана — карара кхва теда Ше байракх.

Хатланзе тlахьожам доаттайу оаха доярашта шоай социалистически лехарашь кхоачаш хилар яз хьожаш. Хlара декала чакхйоаллаше а итогаш ю оаха итт дийнахьа доярашца баьча бала, хlаьта хьалхара кхо моттиг яьккхача доярашта ахчан премеш лу.

Дерригa советски халкъ санна, дикача къахьегама толамаша нахьабаха лерхl тха шурий-товарий ферма къахьегамхоша В. И. Ленин вь 100 шу дизара дениа. пачхьалкхенга шура йоакхара укх шера план 1970 шера ворхlагlа ноябрь тlаккхоачаш кхоачаш а еш. Цунца дувзаденна цхьаьккха декала, бтт, кварта дlайохийтаргьа оаха план кхоачаш ца еш. Масала, ханал ича из тьалха кхоачашйир оаха пачхьалкхенга шура йоакхара укх шера хьалхарча квартала план. Мант бена шура дlайохча пиите хlакхьачар кланца соагlа 60 центнер шура. Хlаьта хlаьа 150—200 килограмм а хlара дерна оаха йоакхха шура. Хlадахача шера укх ханa йоакхаш хиннача дукха дукхагlа я из.

Дукха ба тха ферма лакхара къахьегама толачеш лакхарна белгалбаьна доярашь. Хlара декале хувалу яхье хьалхара моттиг яккхараа премеш теларaш. Цхьабаьхьа, кхона юкъе а белгалбе боагla цхьабола доярашь, укх шера дlабахача бь бетта ше кхоаба-ча доядангара лланах лаьрхlар 6030 килограмм йолча 9700 килограмм гартта шура аьнкха Саламова Лейла, планах йоагlар 8860 килограмм йолча 9834 килограмм аьнкха Хусимаова Умамаи. Цхона дукха тlехьабиеш доярашь Дикиева Зура, Мазаева Маржан, Азизова Зайнап, кхыбараш.

Ишта, шоай белхах дика доархlабу скотникаш Тагиров Махьмуд, Шаванцев Джамалади, Цинаев Хьасан, кхыбараш. Шоай дерттlа йоакхе ю балхан долаш тика гоадения да цар делалу хьайбаш.

Массехк дош аргза аз lаьсий делалерех а. Шоай гlулакх тика доаз дарна, йоаккхача безачаш бу болх. Из бахьан холаш дийнахьй бусн lаьсашта тlакхета духх цаьнах доагlачуа дукха тукхагlа да. lаьсашта цадах тlаккхетнийтара илан хазаила 115—120 процент кхоачашъе Хусинов Вахас, Хусинарова Зайнабе.

Ишта дика къахьегача тха коллективе юц деннай ворхlагlа ноябрь тlаккхоачаш пачхьалкхента тухи шурен доакхара план кхоачашъе.

М. ИЗМАИЛОВ,
Шаьлa района «Автуринский» совхоза кхашагlча ...

ШОАЙ НИЗАЩЦА

Урус-Мартана района «Гехинский» совхозе керда хьалъьчa столове вlашегlкхийтар боахама дукха къахьегамхой. Цига бар юртбоахама Министерствера бахьхкхийра хьаьший а. Уж бахкхибар совхоза гlишлошъерашта карара кара тела Ше байоахх хьалхара ахчан премии (1150 сом) яьаш.

Из деза соьгlат делло совхоза гlишлоярашта йар дlалахача шерен укх шера хьахкарча кварталех шоай низащца гlишлош яргаа хилачa республика боахамаштa юкъе хьалхара моттиг яккхарах.

Хlаьта лаьха къахьегама толамаш ишта да. 1967-ча шера гlишлош е хьожадаьлао 184 эзар сом. Цхьабаьхьа, боахама къахьегамхоша хаь балхаш 256 эзар сома маьха дар. Шоай балхаш дикках лакха йолаш, оттаьча ханал хьалха заахарах, дукха ахча кходе торо хилар гlишлошъерий. Алапе фонда къоастадаьча 39 эзар сомах шк эзар сом кхоаяр. Из балхан долаш совхоза йиш хилар дукхача кика къахьегама толамаш кьахача гlишлошъерашта ахчан премеш яла. Боахама шу чакхдоалаш цу тайпара соьгlат дезар Магомедова Салитайна, Хахаева Курайна, Мусаев Лаьчийна, Абакаев Умийса, кхы дуккхачарна.

Дукха, боахама хилакза ергоаца, гlишлош хьалйно къахьегамхоша дlалахача шера. Йоккха кхаь хилар совхоза механизаторашта дlалахача шера механически мастерской эксплуатаце дlаеннай аьнна хезача. Чlоагlа хала хьегар цар хьалха lана хана ера техникана ремонт е еаш хилараx. Хlаьта хlанз уж балхаш цу тайпаей мастерске.

Республика тхьамка кхолча боахамех корттера ца «Гехинский» совхоза я. Хlанзавчуа дукхаха лакхагlа бар центнер тхьамкага дlабола мах хьалха сушилкаш йоацаре хана. Хlаьта хlана укхаза йолаш я дlалахача шера эксплуатаце дlаенна шиъ тхьамка доккьалу помещени. Цу тайпара, боккхача ловоздlаме хилар хьал а ль шиъ осемене пункт. Шаь моттига лаьрхlа телатинх эксплуатаце хlаллар.

Кхы а дукха балхаш хlадоладаьлао совхое соахка. Дlахаха шу чаккхдоалаш хьалье йоаллер цхьаьккха а механизировании сушилка, ши бlаь моттиг йола коровник, кхы дукха а объекташ.

Хlана царех дукхагlьяраш эксплуатаце хlенний, хlаьта хьалье йолалаш нердаараш.

Укх шера хьалхарча квартале а тlехзика къахьегама толамаш даьхар боахама гlишлошъераша. Цу квартале планах 26 эзар сома маьха балхаш де лезаш бар уж. хlаьта квартал чакхйоалаш яьча итоташа хьахьеккад хь балхаш 34 эзар сома маьха долго. Дукха ахча кходнр тилаза а алапе фондах — 1.1 эзар сом.

Дукхьаа хьалхарча кхаь бетта хьал а дь эксплуатаце дlаеннай совхоза къахьегамхошa минеральни удобренешта лаьоза склад, асфальт а йоккха-тоальй хьет, совхоза болхлошта а среднастаршта а лаьоза шиощ, кварт тнера йола ша тlа эксплуатаце дlаленнал. Хlаьта царех дукхагlа йола объекташ планаса хьежача моллагlа квартал чакхйоалаш дlадаза еаш мара щар. Дукха балхаш даьа къахьегамхоша ноанйи доаман хьагlелаша тоаеш а.

Темпаш лох ца йоллийташ, къахьегама оасарие лакха йолаш эу балхаш моллагlча квартале а. Хlанзале 20 эзар сом гаргга ахча дlадахийтал гlишлошъераша, вертига моллагlча квартале де дерхlача балхашта къоастадаь ахча 30 эзар сом долча. Хlанзале эксплуатаце дlаенний кховзткъа моттиг йола столови, цхьа коровник, кхы а дукха объекташ.

Собрание гулбенначашта хьалхашка ше къамаьл деш чlоагlа баркал аьлар совхоза директора вне. Абуева прораб волча Аллазуров Вахийна. Iоагlаш аьнна баркал дар из. Массехк шу хьалха хlана центральни усадьба улла доазув лаьсса дар. Хlаьта хlана цу тlа я совхоза контора, цунна гоннальа хlанз егlа къона сомий беш, мастерской, столови, сушилкаш, минеральни удобрений склад. Цхьан ненана дьача шоай тайпара дlамига горолок хинна цу лазон тlа. Ишта, совхоза гlишлошъерий хьинарах тоалуш, хоавуш йоагlа Гехи.

М.-Р. ПЛИЕВ.

ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТ

Грозненски района цхьоалагlча шурий совхозе боккха теонии тlабохийт хьакхарч леладра. Ворхlагlа ноябрь тlаккхоачаш шера план кхоачашъяре шоайла яхье а бахина къахьегаш ба хьакхарч лелаераш. Дукха ба хьакхий ферме дика къахьега ... Бакъда царий «юкъера» а белгалъе йоагlа даl. Ца я укх тlеххьарча итт шера кхта болх беш Нина Гусева Натальи. Хlара шера яхье хьалхара моттиг йоаккхаш хьайоагlа из.

Хlанз цо гlулакх деш 1,6 эзар хьакха я. Ишттал дукхача хьакхашта гlулакх де йиш хул гоннарка, ферме деча дерригача балхашта механизаци ярах. Нов. Гусевае кхоабаш йола хьакхарч дукхо кхоабеш я. Цун дика вlаштlехьалоа шийна хьалхашка дагтlехьаа дехарш кхочаш а тlеххоачаш я де. Дийнахьа буен Натальяе гlулакх деча хlара хьакхана 600 грамм дуаз тlаккхет. Цу тайпара хьекхаша оха вlаштlехьадоал цун хьакхарашта моттlа гlулакх дарах, уж дика кхабарах.

Сурта тlа: хьалха латта доярка Н. Гусева, лакерча сурта тlа хьакхий ферма.

В. Юнцевича сурт.

ДlАЙИЙНА ЯЬННАЙ БlАЬСТИ ЮВ КУЛЬТУРАШ

Хиналl лакха йоаша шоай хан-йахьеш ерригa бlаьсти юв культураш дlайийна бальшаб, уж балхаш сихагlа дозаре яхье бахьна Надтеречни района «Озерный» совхоза къахьегамхой. Дика дар дlайийна фу, лаьтта кийчдаьлар агротехника бокъонашка хьежжа.

Мошача хоаккъара, хлата дlархlа хьажкlаш 518 гектара тlа, гераш 265 гектара тlа, горох 113 гектара тlа дlайийнаl. Шоай гlулакх безттохкаме хилар хаета а лея тика къахьайгар уж балхаш деча механизаторашна З. Юсупова, З. Китаева, С. Киламатова, кхычар.

Хlанз совхое хийлла накхаш доахаш латт бlаьсти йийнача культурашта. Тахан - кхоана йобоаллургба механизатораш культиваци е а.

М. АХМЕДОВ.

Мегаш йоаккха ха —18 шу

Нахьъашка еха керда битум кийчъялй нефтепереработка Башкирски lалха - тохкама институте. Керда лазоний кепайолаш Агентства корреспондентаца беседа ача хана Институтa директора Эйгенсон Александра аьлар:

— Вlаци юкъерча Экономически повкъостала Совета доазонаш чухье деча дукхача тохкама балхаштa юкъе керда битумаш кийчъяла гlудакха корттера учреждении я тха институт. «СоюздорНИИ» яхача Московски институтаца цхьаьна кха а хьегаш оаха хьаьа керда битум белгалйоал дикача лаьташа (хьаьметтал тlаьхча материалашца а лlамагlлат), шелалн йоадала мех чlоагlа ялe а доаьт.

Нахьъашка ехача кердача битумо мегош йоаккха ю берийтта шу, хlаланача битума тайпашка кийчйича шоай — кхоаза дукхагlа. Битума керда чайпах Советски Союзе пайда эцаш хилча шера 150—200 миллион сом кхоае тарлу.

(АПН).

Лора хьехамаш ФУ ХА ДЕЗА ТУБЕРКУЛЕЗАХ

Советски пачхьалкхено СССР-е уналlено лораяра мероприятеш боаршагlа чакхйоахаш хилар бахьан долаш дlа-юха дувза дукха хала лазараш цlенхаьа дlадаьхинах, хlаьта лаьаш шерра хlа ца харжаш кlезигденнах. Хlанз дарба де йиш йолаш да туберкулез а.

Туберкулез инфекционни (гlалха дувла) лазар да. Из хьоалу 1000—1200-аза йоккха йича вlаьмига жlаьлигт санна йолча микробо. Аоахьа хилча а чlоагlа сатохалуш я из. llаьхкача хана шелаь а йоакал а доалу цунга. дукхача хана ях лаьттанна. тlуваа, хайра фо чу ца кхетача помещенешка, дваьча демийла.

Сага организма чу кхаьча туберкулеза микробаш организмо еча духьаленагlа йоь. хlаьта, нагахьа санна дийна юсе а, гетта-ра гlоарал вай хул. цудухьа сагцамогаш ца хулаш вус. Микробаш мел деза саг тубeркулезагlа цамогаш хилац. нагахьа санна из соргlа цу сага организма лазаро духьалъоттадургбоацам гlоарал найна ца хуле. Организмах туберкулез кхийттадий хоргtа Пирке Манпуи хьисапагlа тохкача. Нагахьа санна лазар кхийтта хуле. уж етохкамаш нийса да», вешта аьлча цlена тlа туберкулин хьекхаеш сен даькхачеш моттигe шlеа хул. Кагий бераш туберкулез долаш кlезига да. кхьабакъла. 15 шу доалаш 66 процент нах Пирке реакци чlоагlа йолаш хул. 90 процент хlана бап аьнна бола боккхагlбола нах инфицированни яь ба. Нагахьа санна саго вахара гlулакхаш нийса ца леладой, кхалаца наб ца йойа, тlехбальккха болх бойа, дукха гlальe ... тlехдаьза корта боде маларaш мелс, организм дика духьалъоттадуш хилац. туберкулез из кхийттинге а цамогаш хул из. Вайна ца гарра. туберкулез кхийттадар аьнна цамогаш хилац.

Дукхагlча лахкъе пехкех, тlехкех, кхыча органех кхет туберкулез. Туберкулезан микробаш йоаржераш керттерча лаьхье туберкулез долаш бола наx ба. тlоадалаца, туташ уж ара а ухийташ. Туберкулезан микробаш ара ца долаш а хила йиш я из лазар. Цу тайпарча формах «къайлагlабол» оал. Цу формехьа из лазар долаш бола тнахой гонахьарчарна кхераме бац.

Дукхагlча хана салоахача нахьъашка гlоала сага кер чу йоал туберкулезан микробаш. Уналочун lонтнинга даьча, из кхайкача — микробаш увш доаз туг, лоаа тlазамилгаш уналlенача наьха цецийн чу, бага кхача тарлу. Цигара пехкашка кхоач уж.

Бухаза декхбарах лазар хьалхара маьь: цаьогаш волча саго ... предметаш (яхьнарех хьекха гага, перех хьекха йоалкхаш, чухь а тlех а дувзалу банаш, тхьегlаш, книжкаш) аукхагlча хана туберкулезан микробаш уни долча тугий, шоай тlадамин кхетамка хилан. Нагахьа санна царех уналlеначa сагo пайда эце, цунга лазар хьалаза тарлу.

Дешаг гlоала лазар хьалхара маьь: уналочун багаро мох, туг хаьтта lоккхессача из воккьа а лийг, леанна гlетте фега уоагlдоза. Из тайпа ма фега кер чу lочухьа саг цамогаш хул. Нагахьа санна туберкулез долаш волча саго лелае. коллективе гигиена бокъонаш нийса кхоачашъеш хуле. цунгара лазар хьалалара кхерам бац. Кlезига моттигаш ... къабеннача нахагара лазарaш хьахьалаш а. Кlезига ... тара лазар. ... бем. ... маша лаз ... таш. Берашка хьежараш боккхий нах болча цlагlа цар уналlено техкарье а цкона туберкулеза дийлепий хьажийта а бене.

Бокххагlчанна пехкашка хийнача туберкулеза юххьанцара белгалоналl уналlеночl хьал кlезига дувцалуш хила тарлу: сикха кlаьллуш, гlеллуш, бийсанна хьацар гуллаш, хlаман чам байна, гlоарал доалаш хилар. Уж еригъ белгалонаш туберкулез дера я хила йиш-йолаш я, кхьабакьла, нагахьа санна уж гучаьнналле, догаьа наха веза саг, къаьстта туге доалаш кхайкалойа, байсашка температура а хуле.

Нагахьа санна туберкулез летоаашна цунна лаоба дойя, из пlензаь хlадакхха йиш я. Даоба вича геттара дика пайда боал антибактериальни препаратех: стрептомицин, тубазид, фтивазид, паск, кхыбараш. Моллагlча методегlа даоба дойя а къаьстта лоархlаме да доро хьинйха режим ниййеа делаяр. Лора хьехамагlа цаьа делаяр. хьаьашт, 8—10—12, хlаьта цкъаза 18 а бетта мелла еза. Моллаш. Цул соцгlа еш а искусственни пневмоторакс (пехкашка фо чу дехийтар а гийгах фо чудахийтар а) Нагахьа санна ... тоа ... массехк бетта кхоба лазар пайда ца беалa уналочеа хиругически дарбe лелта мегалт — пехка тlара чоа хинча моттиг а ерригa пехк дlайоаккхийта.

Вай мехка хlана шерра-шерра кlезигдо туберкулез долш нах. Лазар ца кхетийтара воккхlамегlа йола метод а цунах лоаллуш БЦЖ вакцина маьхий такхийтар, кlигташ хахийтар. Чlоагlа пайдана хийнай вакцинаци. Кlезигагlа туберкулез долаш хул кlигташ хахийта бераш. Укх гlеххьарча шерашка мелла ха яьнна бале а туберкулиново пробах пайда ца боалача боккхагlчарна а ю вакцинаци.

Юххьанцера а деза лазар хьаьггчакхтар духьа доаттабеча къовсамe медицински белхлошта повкъостал чlоагllагlа де деза бахача наха. Цу гlулакхa практически де дезар дукха хlана хаа. Цкъалазе, моллагlча тайпана а уналlено техха хилча, лора тlанахаи цо хь хьехар лиха кхоачашдари. Шоалагlа-хлале, мера цкъа ... тlа предприятешка, текара лиhetеpшка, поликлиникe юкъа профилактически рентгено - флюорографически тохкамах чакхдала-

Хlана санхетамеча саго доаллеча мероприятех бола пайда лахкоштa. доалахошта, цхьаьна бола беранза дlабоеанийта беш. Цхьабола граждансш шоашта лорагаш хьажийта ца тугаш хул, шоаш уналlена а ба, цудухьа пехкаш тахка а еаш хьина хетам. Опыто хьахьенхад, лораш хьажийта ца тугаш дийнача нахьа юкъе тlеххьагlа отташ чlоагlагlа дала туберкулез долаш хилар гучалаьннилга.

Туберкулезa духьалара хlажинче дукха мероприятеш тахане чакхйоахалургьяь общественни боахама, профсоюзни организацеш, къахьегамхой депутатий Советий исполкомаш, промышленни предприятей, производственни колхозно-совхозни урвленеш активно юкъеоача ...

Чакхйоаха мероприятеш llенхашта хилар кхетале а, боллалйн гlиллакхера нахе дохий тохкамах чакхбала lалашде а деза хlана культурачо.

Н. КОБЫЗЕВА,
гублтизиатор лор.

«Рекорд-68» яха керда кхоалагlча класса телевизор арахеца кийчъе «Электросигнал» яхача Воронежски заводо. Опытни парти арахепаргьа укх шера июнь бетта. Шийн параметрашка дlалача «Огонек», «Березка» яхача тайпаех йолча шоллагlча класса телевизорашта гаргакхоачаш латт «Рекорд-68» яха телевизор. Цун экрана бустам аудув йистача 47 сантиметр ба.

СУРТА ТlА: керда телевизор хьахьокх завода техника-конструктора Андрейкова Ларисас.

В. Ниживинова сурт.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

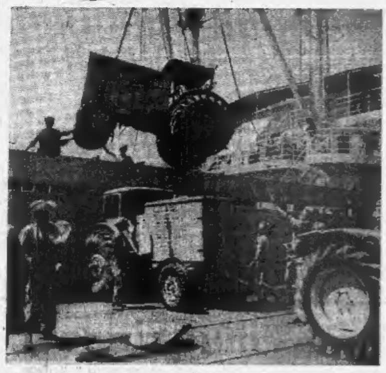

Пакистана халкъо ший дерриге кичаш тIидожийг хъамен экономически база — молк кхычарех тийша ца хилара ларл хъаяра. Советски Союзо къонача республикана новкъостал лу цхьайола промышленни предприятеш, электростанцеш хъалъяра, мехкдаьттен гази лахара. Советски арахьарча торгови организацеша пакистански товаращца хуьцуш тайп-тайпара промышленни обордование лоттаю пакистански организацешта.

Сурта тIа: грузовой автомобилийн тракторийн йоккха парти я яхьаш Карачи ахача порте кхаьчнад «Симферополь» аха советски теплоход. Iойоассаеш латта «Беларусь» аха тракторащ.

В. Егорова сурт.

ТАСС фотохроника.

ВАЙ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

ОСНП VII-чу КОНГРЕССА БОЛХ ЧАКХБАЛАР

Берлинe болх чакхбоьккхар пиргIатача немецки профсоюзий Объединено (ОСНП) VII-чу конгрессо. Дискусси йолча хана къамьлаш дир 2000 делегатах 57 делегате. Конгрессага мериша пуш къамелаш дир 52 мекла профорганизаций викалаша.

Делегаташа массава раьзе а болаш къаастайир ОСНП центральни правлене председатела доклада центральни правлена отчетни доклади. Цар тIеийцар шерре социалистически общества хъалъечаре, дунен халкъашта юкъере коммунистически белам цIеигIбер дукъа, халкъашта юкъера мешари доттагIалк бахьан делаш латтабеча къовсамера ГДР профсоюзий декхараш билгалдеш йолу резолюци. Иштта тIеийцар турпала вьетнамски халкъашцарча салидарносте хъакъехьара заявлени а.

Конгрессо ОСНП Центральни правлени хержар. Юха а цун председателалле хержина СЕПГ ЦК Политбюро член Герберт Варнке.

ЙОКЪАЛЦАРА КЪОВСАМ

Болгаре аррига территори тIе чIоагIа йокъал лотт. Кхешна нохчуостешна хий дехнара а йокъанен дукха хо йоешаш эттача церан дакъ за лIадакхара а аррига терранех пайда эц къахьегаш кооперативни аьттеа лелавеча болхалашен гехкозашен. Хатарна къовсам латтабергбола гIуллакхаш дуьцуш партийни болхахо. Актива къамел совещани хилар Софе. Совещане къамел дийна БКП ЦК хьалхарча секретаре, НРБ Министрий Совета председателе Тодор Живкова билгалдаьккхар, из къамел дерригачу халкъа юкъара гIуллакх хилар, кхеташхара къахьегамхойн дерригачу халкън тIахьийхар ца йокъане дан зуланаш лIадакара дерригача гIуллакхашцен продовольстви нисъеттал дара.

СЭВ БОЛХ БЕШ Ю

Кхачан промышленноста йолча СЭВ масахарча комисса 9-чу заседане болх лIабелабеъ Венгре столице. Заседане дакъа лоцуш бу Болгаре, Венгре, ГДР, Монголе, Польше, Румыне, Советски Союза, Чехословакие викалш а наблюдатель болаш Вьетнама Демократически Республика делегаци а. Цар юкъ баьча билхеш йола отчет, дIахо йодеча хина комиссе кхоачашде дезаш декхареш.

ФРАНЦЕ КОМПАРТЕ ЦК ВIАШАГIКХЕТАР

ПАРИЖ, 11 май. (ТАСС). Селхан КПФ ЦК чуйолча цIеношка Французски коммунистически парте Генеральни секретаре В. Роше. ФКП Политбюро членаша Ж. Дюклоск Р. Нижен тIеийцна Вьетнама къахьегамхой Парте ЦК секретаре, ДРВ правительства министр, ДРВ-ен США-и викалаш Париже вIашагIкхетача енача делегацена керте латта Суан Тхюи. Францера ДРВ генеральни викал Май Ван Бо, ДРВ делегаце членаш.

Къамел деча хана Суан Тхюи баркал аьлар французски коммунисташта вьетнамски халкъ хьалдоашаш цар чакхдоахна гIуллакхаш бахьан долаш.

В. Роше цIаькха а хъалхайкалир Французски коммунистически парте вьетнамски халкъо лаьттабеча къовсамца йиза солидарность хилар.

ХЬАЛХАГIАРЧОА ВIАШАГIКХЕТАР

ПАРИЖ, 10 май. (ТАСС). Кепайоерон тIа араяккха аьнна ухх тайпара коммюнике дIаеннай Вьетнама Демократически Республика делегаце.

Официальни переговораша шинна а делегаце тIевацаргIола процедура хилар дуьхьа 1968 шера 10 мае парижски хенах 15.00 сахьат даьлча дена 16 сахьати 45 минути алллала вIашагIкхийтта хилар Вьетнама Демократически Республика делегаташ Ха Ван Лау Нгуен Минь Вин а Америка ВIашагIкхийттача Штатийн делегаташ Сайрус Вэнсе Филипп Хабиби а.

Шин делегаце викалаша вIашагIкхетта кхаьлькхад Вьетнама Демократически Республикан Америка ВIашагIкхийттача Штатийн правительствий викалашта юкъе официальни къамелаш хара эггара хьалха вIашагIкхетилга ошетийнахьа 13 мая парижски хенах 10 сахьати 30 минути даьлча хургдолаш.

* * *

ПАРИЖ, 10 май. (ТАСС). Тахан Клебер ахача авене лувен хелиъаштa, юкъера конференцеш хулча ЦIогIа оттара хьалха делегацешта керте леттачар заместителий боарамe вIашагIкхийтар ДРВ-ен США-и викалаш. Процедурни дешаш дуьцара цеталаь хар иа вIашагIкхетар.

1 сахьатан 55 минутал хилар вIашагIкхетар.

ХьалхагIа США викал А. Гарриман тIакхийтар Франце кхьача мехкашнарча гIулакхий министра Кув де Мюрвила, хIьута цул тIехьагIа — Вьетнама Демократически Республика викал Суан Тхюи.

Франце кхьача мехкашнарча гIулакхий министр вьетнамски делегацена керте латтачунца вIашагIкхийттача хана дийцар Францешен Вьетнама Демократически Республикашен юкъерча гIулакхех долй дош.

Шинна а министра — Кув де Мюрвила а Суан Тхюи а — хъалхайкадир Францешен Вьетнама Демократически Республикашен юкъера гIулакхаш дIахо а дегIаухалга шоаште дойи хилар.

Вьетнамера ухача хоамегIа. Суан Тхюи баркал аьнчад французски правительствана ДРВ-ен Америка ВIашагIкхийттача Штатийн викалашта юкъе контакташ оттаира аьттув бола хьалаш вIашгIехьдахара цо Францехо.

Кув де Мюрвилаца вIашагIкхийттачул тIехьагIа Гарримана хоам бно. шоашта шиннена юкъе беседа йолча хана Вьетнамевча хьала доагIача дешой майан хьоахадь ца хилорах. «На алкха аэзелна ць виант яр» — белгалдаьккхар А. Гарримана.

ПАРИЖЕ ХИННА МИТИНГ

ПАРИЖ. (ТАСС). Цкъа оаI мукъа митинг яхар селхан Французски коммунистически парте вIашагIтеха митинг хиннача зале.

Митинг хьеллаш, ФКП Генеральни секретара Вальдек Роше дийцав, белгала аьнча. ДРВ-ен США-и викалашта юкъа хургдолча вIашагIкхетарах лаьна.

Цу хургдолча вIашагIкхетаро, белгалдаьккхар цо, чIоагIа догдоахийла хуллийт паргIато, машар бахьан долаш къовсам лоаттабеш мел болча наьха. Цхьабакъл иа догдоахийла боккъонца кхоачашхилийтар хетадала хьашт зик хIанз машар вIаштIехьа ма баьннабий, цупухьа кулгаш вIашка а дехка Iохкмна мара мича леза аьнна. Хилдалийтa мегаргац, бетта дукъаленош уттаьчча тIехьагIа мара переговораш е США раьза хинна ца хилар. Из ха шоаш йоалхаш нийд позицира переговораш оцу духьа шоай тIема гIулакхаш тоала гIийотай США, цхьабакъда, из цар кхоачашхиннадац.

Вай, белгалдаьккхар Роше, хургвиц пуш хьеж переговорашка. Халонаш мичча тайпара але я. харце йиш йоацаш за хIанз цаI: вьетнамцаша хьакхьенхал. шоаш гоаттабергболаш бола ниа дунен тIа цкъаккха а ца хилар.

В. Роше белгалдаьккхар, вьетнамски халкъ хьаллоацаш къовсам. Низе хотало яккхадна къовсам хIахо а лоаттабаца баг иа хилар.

Митинге дакъа лоацараша массава раьза а болаш тIаийцар вIашагIкхетача енача вьетнамски делегацега йохьийта послани. Послане тIа белгалдоаккха французски коммунистий Вьетнама халкъаца солидарность хилар.

НЕОНАЦИСТСКИ ФЮРЕРА ДУВЦ

БОНН, 11 май. (ТАСС). «ХIанзарча формехьа ядеки гера лоарша па дарах дола Договор тIехьашка тотт вай», — аьнна хьакхайкадир селхан неонацистски къаман-демократически парте (НДП) председатела фон Таддена Кенингсвинтере (Бонна юххье) хиннача пресс-конференце.

Малхбузенгерманаски неофашисташта керте латтачо цIаькха а къамьал дир 1937 шерарча доазонашка германски рейх юхаметтаоттаелга дIадехаш. Из баьнден йийшар шиий парте келатехв аоаьккха, шоллагIа дунен тIом бахьан долаш Европе хинна реальни хувцамаш нийса цадоархIаш йола документаци. [illegible] хоьш долаш ехьа а.

Шийх бIубенна а болаш хьакхайкадир фон Таддена. «НДП ехара торе йолаш яц», аьнна. ПарахIа санна парти ехарах дола доа оттадича а, аьлар цо, конституционни суло «бакъвар аьлча НДП хьаллоацаш» ергьар решени.

Неонацистий фюрер «лег тийна ваь», «бундестага юкъе иа бола национал-демократически фракци гIоргилларах». По ахачех хьатIазовгIача шера парламентски хоржамаш кулча хана «40 — 50 депутат бундестаге чаккхакха гIертэргья» НДП.

КПГ ехар лIадакклана дукхьала къамаьл хир фон Таддена. Из дIа[illegible]

САЙГОНЕ ЛАТТА ТIОМ

НЬЮ-ЙОРК, 11 апрель. (ТАСС). Къулбехьен Вьетнам мукъалехкара Халкъа геразашцарча ниййй бIухой снайпардийнахьа Сайгона районе аIахо аьттонца тIом а беш. хьалхагIа цIакха а иа хиннача тайпара чIоагIа гаьча бахар гороца юкъерча нигтом.

Ассошиайтед Пресс ахача агентства корреспондента беча хоамах, Сайгона къулбехьарчен малхбоалехьарчен сектораша бIаргча кварталаш йохаьий къулбехьен вьетнамски партизанаш аIахо гаьта ца бахкийта гIерташ йолча американски пикирушен бомбардировщикашен вертолеташа - ракетоносцашен фегаре дова чуаар бахьан долаш.

Кертера тIом хилар Сайгона къулбехьарча йистана, хIаьта цул тIехьагIа лIабаьржар из Сайгона 4-гIа район лоархIаш йолча малхбоалехьарча гIайренгахьа. Къулбехьен вьетнамски американски тIема вонаме лIакъайлаш Сайгона юкъ цу районаша ювзаш дола тIий. ТIом болабеннаб американски посольстве чухьинчача къайнача лIанегара дIьа кварталш марен тайп-тайпара американски информационни службаш [illegible]

КЪОВСАМЕ ХЬАХИННА ДОТТАГIАЛ

Тахан ленински комсомола 50 шу хула ди гарга ше гIерт, вай дукхагIа теркам тIаух Советски Iаьаал оттача хьалхарча шерашка комсомольцашта карагIдийнача сий долча гIулакхашта.

Халача хьалашка легIа а ухар чIоагI а лора комсомольций мугIараш. Шоашта юкъера бухьмаш, тайп-тайпарча къаьмнашта юкъера доттагIал. машар чIоагIбеш кIезига къахьийтанзар вай республика эггара хьалхарча комсомольски ячейкаша. Царех цхьарех хувшарча вай.

Сипсой-ГIалий тIарча (Орджоникидзевскерча), АчIабояраерча (Ассинскерча), Нестеровскерча (ГIалий-Юртарча), казакий кхычa станицашкарча, эггара хьалхагIа юрташка бахача комсомольцийн коммунистийн Iалахнаге йоккхий халонаш да йийзар, хьалхарча шерашка цкъаза йоабара кхерам а тIалатташ. Цхьабакъда, цар тIагIертта чакхбоаккхар шоай болх, керттерча дакъе лоалаш кагийча нахана оагIув а болаш.

Масала, ЧималгIарча нагирхоешта юкъе пропаганда еча хана ухх тайпара накъ лелабир Ассинскерча комсомольцаша.

[illegible]

— Новкъостий! Партийе вайна юкъе отталь вен вай, ерашен гIалгIашен бозабе боал ха хьакхаьчай. Тха ячейко станице хьах но. Цхьаккха саго шоана хIана зерган, пухаа хьалхана оаха, комсомольцаша, дош ду шоана...

Митинг чакхъяьнначул тIехьагIа юрта готтача толаш еттеш, ухшагIа тIа боалаш шIобоххар Ассинскера комсомольцаш митингах а вIашагIкхетарах а цхьаннаршина хуцаш. Цхьакха тIехьашкахьара кагий тиша хелар: наI воагIар цара. тIахьа удаш. Лерг дидла залугIа оттав кагий нах. Гоза тохачара хьогучанйнахар шахьа а ваха удаш воагIа гIалгIа — тикьа шуь ну хьалха хуьргалаш.

— Юха совнах, новкъостий, кIезига сабаденл. — пуннахь а аувхьаш хахха хьалр но.

— Шоана вож да бовм белац ба... Цхьа нах. Кхича новкъа гIолаш гIо.

— Шу фий хьа?

Вож велавьенар.

— Котиев Махьмад.

— Хьайна тошане кагий нах боалабеш тхалонга волаль Махьмад.

— Мегаргда, — аьнна куьг а дестадаь къайлайнахар Махьмах.

Массах ше дахнача гIолла [illegible] ...

[illegible]

Цкъа комсомольски ячейка секретаре хьатIанера Котиев Махьмад.

— Тхо дIадале, секретарь. комсомоле. Тхо а латтарга Советти бахьан долаш.

Уж дешав а волаш Масаолта гIолла на гIалгIашта юкъе пIоагIа болча карайча вахагара 12 зуламени. Массана раьза а волаш вIачувйцар уж ленински комсомоле. Цхьа ха ялнача гIолла, 1926 шера, ЧималгIа РКСМ ячейка вIашагIъелла гIалгIай шийтта комсомольце. Хьалхарча секретаралла хержав Котиев Махьмад. Иштта хьалхавр гIалгIай юрта ЧималгIа комсомольски организаци.

ГIалгIай кагий нах. станицан ячейкана юкъера хьабалынтбале а, ассински комсомольцашлаш буваллаш хоалаж баьр. Уж каст-каста ухар станице, каст-каста кхана йора цар комсомольски собранеш а. Кагирхошта юртаюкъера доттагIал тоазутш цIоагIлуша латтар керда вахар бахьан долаш лоаттабеча къовсаме.

...Бандитиашаца къовсам латтабеча «Доалом тIара да» отряди йолча отрядашта юкъе бахкар ассий, нохчий, гIалгIай коммунистий комсомольцашта.

Цкъа «Доалом тIарча хан» штабе хоам кхачар йIахьхача хана Черешнахьа хьулллуш лийнча аьалха хиннача кIайгвардейски полковника Орлова шийкан гIаьргIайчен доалашка кхаьчай дына. Сихха хьалIамаргIехха отряд ахийтар кIийло хана. Массех сахьат лаьккхар хьекаш баргIаш. Кхадинташ агIача даьхача лоаманта тIехьашка боалаш латтар нах, хIаьта кхайказа бахьан хьашай цу хана а боалаш бар. «Ца боагIаш Iергбий?» — хийтар хукхачарна. «Ца боагIаш...» цу хана лаьттах хьатIавльча салха гучадаьлар массехк гозабий. Шоашта кIийла ць хуттахкарга а лоалаш. гIаловгн тегаш болхар уж хьунагIа гIалха. Тайп-тайпара тIалхаш тIаронзаш, хьаь дахьаш герзаш долаш бош боашташ бер болчахьа бахар.

«Доалом тIарча хан» отряд комсандир лIахьалха нийсхар.

— Тоха вевалине новстагIашта!.. ДIастта цана кIанталIа! — Тонаш лыхар. Нахехар ма дела. КорагIбьлар бавиттаж. Кхаьбтех цхьалие иIогIа техар:

— Тийша бала! Тийша бала! Ша-ха аха...». Цхьабакъда, хьаланаькъе оха ханйтта из берача гороа тIера чуваьхе. Нагатиа сагт мела кIалхарналашка ваа. ХIаьта «Доалом тIарча хан» отрядера кагий нах гера хьагуьзеш а бахийтех йиса гоашоа хьалушашт а бар.

ЮзабоагIача хана гоавов тIа а багIаш бахкар. нагатьа ваьт иа а дуваш. Сейчаньа тIехьашка хьакхоьхьачнул тIехьагIа воцерира отряд юхьа а оьнаьь, масахк лаш оадаш къамаьла дир:

— Нагамхьаб... терхаш тхоьсарен дека дIа вай мошина да шоана. Хезашй нуьаш? Веша-а-а-рий! Къахьегамм гIалара вонарий, гераста гIалара вонарий.

Цу бирсача шерашка дIанача дог тIара эттара хьалха цар вIашкахоавлажа кулгаш, хьахьекар, тIера тIа хинна доттагIал цIаьхха а дехаргдоаргита. тайп-тайпара метташ дувш болча халкъагIча къамаш наха шоайла дIахьа дувцар массаш а хьетадокдоалта. Уж хилар керлача хилархошала новкъост.

В. КЬЫЛЧЕНКО.
О. ПЛИЕВЧУК.

ПАНДАРА ОАЗ ХОЗ КХАШКА

Са айзенна. хог тIоалаьнна хилча кикагIа къахьегалу, хьинар тIаяхет. Иштта къахьегийтергIолa моральни стимул къаьстта чIоагIа ма, ухх дIаяххача деношка кхашка хьуйгьаца хара йоллаш боалхачорка. Иштта вIаштIехьдаьккхал иа гIулакх Назране?

«Октябре 40 шу» аха совхоза кхаш. Сихбенна, даьттах хукхагIа пайла эца. боахам бIаьхегIа хилийта гIертаж боахк ухкакорча ТIой-Юртарен Долакха-Юртарен нах.

Районе ЙIаьстан балхаш деча хьалхара моттиг лелаю цу совхозо. ДинагIча деношка, ийнаьь а бус е тракторащ на сошийтаж аьла, кийчдаь Iолхалад ухкаш ххо эзар сенгIа гектар латта. лIайийра хьалха тIеэто культураш, цаххош цхьа тIоадаь лIацкъайлад гуйран ашача пи эзар хилла долча латтан тIа. Уж бахаш деча хина къахьийгаь ухказа механизаторашa Алиханов Жабраила, Горовоев Ахьмада, Бекaо Беслана, иштта дукха кхьбараша.

ХIана кIаьалаь лалча зевкийло Iахожача кхаш тIа лыннай хьежийIош лIанна агрегаташ. ХIара сахьта. айхахьа айку техникаш, совдува механизаторий хьинав.

ТIой-Юртарча культурпросветучреждений болхлой иштта кхашка шоай вежарашa, йижарашa къахьегача деношка кулгаш вIашка а дечка багIап. ХIана ухказа кхашка тонача каст-каста хьахош вог гIоалоата пандара оаз. тIоашаш. ашарош. Механизаторий «мальше хьоаш» цар. лерттIа салоIайт.

12 саг чу а воагIаш агитбригада кхашка къахьегарашта вIашагIьелла агитбригада а ухказа. Механизаторий салоIа. хIана иаш Iохайшача гIоала бахьане хьажу юртара артисташ бригадашка. Дукха ха яккхаш цар ухкаш — 20 — 30 минут. Бахьа, уж минуташ чIоагIа сатъерлине-м хул: вай оагIора а аьккха Габаров Iийсас шиф пандарца декха ладувгIа а халкара ашарий оаз гаьккха дIабоалла арешашка гIолла, механизаторашa шоаш багI-багIачара гIувтта а беш хахха боал агитбригадаца хьабаьккача мехкарашна. ТIакха агитбригада кулгалдечо Вашикхоев Халилa гитарал Ахушков Зяудина мандалинаен чIоагIа саморгIаштадоаккх вIаьлбелнача механизаторий.

ДинагIа къахьегама толамаш зехара хетаду шиф концерташ агитбригадa. Чулоацаш болаш я программа.

Совхоза отделеней массайолча бригадашка хиннай агитбригадa, хIана доахаш лелаперар болча бахб дийчауш бa артисташ.

ХIаьта а массанахьа лелаша районе из гIулакх иштта тоалаш тIабахийта. Культармейнаш кIезига бIаргагу «Экажевский», «Насрановский», Плиевский совхозий кхашка болхлаьгашта. Районий культура Шен агитбригадa вIашагI-м еллай, бахьа пайда-м кIезига лу цо. ВIалза лIайолаенна ваак ухкакорa автобус. Иштта а автоклуб а.

Хаоаш ухкакорча механизаторашта лекцеш, бIаргаш кинофильмаш. Лийнахьа сарешца хьо леле корайоагIаргьяц хьаша, трактораштa бoлча воаллача книжка лIакхоаезеш йола библиотекарь, книжкаш хIа-хьа кхуххьа активист. Лукха кхетаргвая хьоа пентаспет, къахьегама листок, молни арадекаш воалла агитатор а.

Культура балхлой тIехьабисаб. Шоай хаппахьа кийчо хьах цар. бахьа хIана а шоай гIалат тоала оарцагIбаьннабац.

Шаьхача ахканна социальни кхашка хIана тIайолаенна къахьегаме дийн, болх дукха ба. Дуцуба культура болхлой новкъостал тахан ийша Iен кхашка.

М. ПАРАЕВ.

ХIАМА ДОВЗАШ

«Радуга» яхаш а Наурски района Мекенски юкъерча школе болх беш йола комсомольски кружок. Партески комсомоли доархIаме документаш Iомалеш. вай Iаьхев истори довзаш, къоначча писателий, композиторий, художески творчество довзаш хул цар чакхйоаха занятеш.

Дукха ха йоалхаш ухх лешара шера тIекхьара хиннача занятеш доархIаме лешаш лийнаде комсомольцашна. Масала, ВЛКСМ-а XV-чу съезда решенеш комсомольцашна иштта кхоачашьаь, малагIа новкъостал ду дешарo тIехьабусарашта, малагIа хьоахаш гойт шоашкар вIашагIчарна. кхыдаош а. Дика чубоалламдола къамелаш дир цига дешархошa Обризкин Танис, Зикова Любас, кхычар а. Цул тIехьагIа хилар Ленински комсомола лауреатий творчествах лаьца беседа. Шин хошта йолча композитора Пахмутова Александрай кхоллармех лаьца дийцар, цун иллешка ладийгIар. Массава а чIоагIа раьзе волаш чакхъялар из сайре. Тхьа тIаIоагIача керлача лешара шера шоай занятеш лIахьоргьа «Радуга» кружока юкъебогIачар.

А. ЖАРОВА

сихха оьш кийчае йиш хувгьа шуга еш шоашка «шмель» хьойа. Йокхха боапачен туристашта Iалаьнате атта йолчен новйтес конструкци оттаьй Ленинградe. Цун лаакхал 198 миллиметр, йозал 930 грамм. Цаьгьа хьочи хана ца хоаш ххийтача хIамах лорешш иа тiаддийтар духьен из чуйоаллаш металлически кIоминг а.

Автомобильни бензинаца летаю иа. пахалхаш йоагаш хинча 4 сахьата доагаде тоь нуина 800 грамм автомобильни бензин. 13 минута 3 литр хига кIеж аккхийта йиш я.

«Шмела» нортиг мух тIакхоачайбоацаш бa ба. ТIагIадара мукх юргIйоацаш хьань хилаве иринус лораю зегIахи тIунаахе.

«Шмела» эттара хьалхара экспериментальни парти толаме чакхьйинай тохкамаш. Ухх шера 5 эзар кийчъергья уж.

Сурта тIа: «Шмель» аха туристски примус.

О. Пороховникова сурт.

ТАСС фотохроника.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

ФУТБОЛ

11-гIча мае Грозненча С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе хилар СССР хьалхара моттиг дакхара «А» класса шоллагIча группа кхоалагIча подгруппе чуйоагIача шин команда вIарг[illegible] матч. Тимбулевча «Машахте» яхача командаца вIашагIкхийтар «Терека» футболисташ.

Шалагача шера шоайла шоаш лайзар уж командаш. Счет 1 : 0 болаш шоаке а «Терека» футболисташ котбаьлар. Футбол езарашта ла лошар ухх шера цар вIашагIкхетарах бIайзаьтта [illegible] хургда.

Белгалдаккха деза эр футбольни сезон дIайолаенача хана вена вIашка а ца еnac вай команда чьйоалгIилга. Дикаьа хьокхамаш гойтаа вайчар ухх яхье а.

Матч дIайолалуче а тув дар сальо гоавасешашка йолга. Баьча хьаьшийф иа хун бацав. 42-чу минуте мара иар вороташка бургаш чутохка вIаштIехьаларар вайчар. В. Толстове шийга хьаийта бургаш чутохие В. Щербань вав. Цо чутохха кхоьчаш цхьа минут а лаьцалар вай защитник В. Кочергин гIалат лаларап «Терека» [illegible] футбол чутохкачь хана. Счет 1 : 1 хилар. Иштта тайпара чакхъяьлар хьалхара тайм.

Шоллагча сохле боаза гуш [illegible] цалагIча тайме а. Из болаенна дуьхьа вай кхалаеьа В. Толстова хьалаьвaй йийна [illegible] ийса чухьешаш бургаш.

Из чу ца кхетайта ненаьча «Машахте» вратаре вайтмешин [illegible]. Из болаш судьячо штрафной хьожав хьаьсоаьта. Из А. Щелоков чутох.

Цул тIехьагIа къахьоне лоча футболистий. Цхьаькхайорча хана вайчар бургаш чутохка торе хулаш, хIаьта а матч йистедаллалца цхьа счет ийца баланза. «Терек» футболисташ чакхъялар ловаш.

Кхахача вайнай ухх сезоне «Терек». Хьаьлли котталький, из оьзар цхьалийхь оот иа волаш чакхъяьлахал. Иут очко а йолаш цхьа хьалха лаьттачарех а вай команда.

Хьалхарча вийнахьа лоаммна дийцачa хьалхашча счет 1 : 1 волаш чакхъйьвлахар вIашагIкхетар.

М. ХАМАТХАНОВ.

ПХЕЛАГIА ЕРРИГСОЮЗНИ

Оаха хоам иа барра вай республика дIахьеш а «Спартака» волейболистий Ерригсоюзни спартакиада. Из спартакиадa [illegible] хIана бIъ тув чакхъйьнна.

Сатьерлане зар кхоалагIча туре Ленинградана Белоруссен кхалнаьха номиназашта юкъе хилла довзав. Юхьанца дика хоаш болабелар ленинградашна. Даьк совае паргалва я хьира хетарош. Цхьабакъда котбоала вIаштIехьа-м далаьнар. Счет 2:3 йолаш ийшар уж.

Белорусса кепданьна лоаммш счет 3 : 0 йолаш ленинградашта лаьнмз счет 3:1 йолаш котбаьлар украински волейболисташ. Безам тIаозаш тар РСФСР-а командa казахстански командан тиллна вIашагIкхетар. Счет 3:0 йолаш РСФСР-а волейболисташ котбаьлар.

Белгалдаккха деза йиъ тув чакхъьнначул тIехьагIа кхоаллаьха номинашта юкъе хьалха РСФСР-а номинашa болча. Маьача воьла номинашта котбувл [illegible] Белорусски ахьла латтув болаш хилаша лоаммаш счет 2 : 3 болаш. Узбеканаьшен РСФСР-ан номинашa лоаммаш счет 0 : 3 болаш ийшар. ВоьлагIча туре шиe команда дикохо ийшар Киргизе волейболисташ а. Украина командa счет 3 : 0 болаш РСФСР-а волейболисташ счет 3 : 1 болаш царел котбаьлар.

ХIана шалача аьха командашка юкъе турнирни таблице хьалха ба москвичаш. Цар йиъ очко я. КхоалагIа тIехьа ба РСФСР-а волейболисташ (кхо очко). Хьа лIахо лоттал я.

Р. ХАДИСОВ.

Редактора зам.
А. А. МАКИЕВ.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО

17 май

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьтта лелорна т(ерсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Кхайкаду хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъе газета обзор. 8.25 — Халкъера ашараш. 8.45 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Концерт. 16.45 — Керла хоамаш (гIалгIай меттала). 17.20 — «Умаров Джуния — революцие салте» аха очерк (нохчий меттала). 17.45 — «Коммунизм хьалъечерна керте» (гIалгIай меттала). 18.00 — Керла хоамаш (нохчий меттала). 18.30 — Москва.

18 май

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьтта лелорна (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Кхайкаду хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Керла хоамаш (нохчий меттала). 8.45 — Керла хоамаш (гIалгIай меттала). 8.50 — Керла хоамаш (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тIехье». 16.30 — «Къонахи». 17.00 — Сатирически радиожурнал. 17.20 — «ДIалоьх къонача музыкантана» аха передача. 18.00 — Шуй хаттаршта жоп ду. Социалистически доалахьен боккъон иа. 18.10 — Литературни передача (гIалгIай меттала). 18.30 — Москва, ашарш, хоамаш.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 май

[illegible] — Телевизионни передача [illegible] (эрсий меттала). 18.20 — [illegible] (гIалгIай меттала). 18.45 — [illegible] «Экспедиция» [illegible] аха беседа. 19.00 — [illegible] фестиваль. Хетачий ВЛКСМ [illegible] Тбилисера передача. (ЦТ) 20.30 — Концерт. Республиканское [illegible] трансляци. 21.30 — Телецыга хьажаргIа бa москвичаш. 21.35 — Передачай программа. 21.40 — «ГIалгIа тIамавьоа [illegible]» [illegible] художественни фильм.

18 май

[illegible] — «Форма [illegible]» [illegible]. 10.15 — «Эфир» — [illegible] «Публицист» аха студи (ЦТ). 10.45 — Телевизионни передача (ЦТ). [illegible] — «[illegible]» аха художественни фильм. 19.20 — Документальни фильм. 19.30 — Дунен хьалхьашта [illegible]. 19.50 — Кинохроника. 19.55 — Ленинградски радион телевиденин эстрадни оркестра концерт. (ЦТ). 20.00 — «Хаамаш» информационни программа. (ЦТ). 20.30 — Республиканска музыкальни училище [illegible] отчетни концерт. 21.30 — Передачай программа. 21.35 — «[illegible]» аха телевизионни спектакль.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж).
Телефонаш: редактора — 3-44-08; редактора зам. — 3-38-11; отвечтални секретара — 3-34-38; партийни вахаран, культуран, промышленноста отделий — 3-42-30; юрта боахамен [illegible] отделий — 3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж).
Телефоны: редактора — 3-44-08; зам. редактора — 3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типография. Революции проспект, 7/84.
Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.
С-05086. Заказ № 2388.